

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra managementu

Vybrané otázky hospodaření celků územní samosprávy
Diplomová práce

Autor: Jiří Srpek
Studijní obor: Informační management

Vedoucí práce: JUDr. Jan Janeček, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 29.4.2019

Jiří Srpek

Poděkování:

Děkuji vedoucímu diplomové práce JUDr. Janu Janečkovi, Ph.D. za metodické vedení práce, vstřícnost, podporu a poskytnutí cenných rad při jejím zpracování.

Anotace

Diplomová práce se zabývá vybranými otázkami hospodaření územních samosprávných celků. V první části práce analyzuje současnou právní úpravu hospodaření obcí a krajů. Zejména zákon o obcích č. 128/2000 Sb. a zákon o krajích 129/2000 Sb. Vzájemně tuto právní úpravu komparuje ve druhé části a shrnuje rozdíly v právní úpravě obcí a krajů. Dále ve třetí části analyzuje povinné využívání informačních technologií v souvislosti s hospodařením obcí a krajů. V poslední části je provedena analýza využívání konkrétních informačních technologií ve vybraných celcích územní samosprávy. Cílem této práce je porovnání právní úpravy v oblasti hospodaření a s tím spojená analýza povinně využívaných informačních technologií, jež je doplněna analýzou konkrétních využívaných informačních technologií týkajících se hospodaření.

Klíčová slova:

Hospodaření, kraj, obec.

Annotation

Title: Chosen aspects of territorial self-governing units property management

The diploma thesis deals with the selected issues of the property management performed by the territorial self-governing units. In the first part, the thesis analyzes the current legal regulation of the property management of the municipalities and the regions. It provides the analysis of the Act on Municipalities No. 128/2000 Coll. and the Act on Regions No. 129/2000 Coll. It compares the legislation in question in the second part and summarizes the differences in the legislation of municipalities and regions. Furthermore, the third part analyzes the compulsory use of the information technologies in connection with the property management performed by the municipalities and the regions. In the last part an analysis of the use of specific information technologies done by the chosen units of territorial self-government is performed. The aim of this work is to compare the legislation in the area of the property management performed by the territorial self-governing units and the related analysis of mandatory information technologies. The analysis of the specific information technologies used by the chosen units is added.

Keywords

Property management, municipality, region.

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíl a metodika práce.....	3
3	Postavení celků územní samosprávy.....	5
3.1	Územní samospráva.....	5
3.2	Obec.....	5
3.2.1	Samostatná a přenesená působnost obce.....	6
3.2.2	Dělení obcí.....	6
3.3	Orgány obce.....	8
3.3.1	Zastupitelstvo obce.....	8
3.3.2	Rada obce.....	12
3.3.3	Starosta.....	14
3.3.4	Obecní úřad.....	15
3.4	Hospodaření obce.....	15
3.4.1	Právní jednání obce.....	16
3.4.2	Přezkoumání hospodaření obce.....	18
3.5	Kraj.....	18
3.6	Orgány kraje.....	19
3.6.1	Zastupitelstvo kraje.....	19
3.6.2	Rada kraje.....	25
3.6.3	Hejtman.....	27
3.6.4	Krajský úřad.....	28
3.7	Hospodaření kraje.....	30
3.7.1	Přezkoumání hospodaření kraje.....	31
3.8	Zvláštní povinnosti při hospodaření obce i kraje.....	31
4	Porovnání obce a kraje.....	32

4.1	Základní charakteristiky orgánů	32
4.2	Pravomoci zastupitelstva	33
4.3	Pravomoci rady	34
4.4	Právní jednání.....	35
4.5	Finanční hospodaření kraje a obce.....	37
4.6	Přezkoumání hospodaření	38
5	Analýza využívání informačních technologií celky územní samosprávy v souvislosti s jejich hospodařením.....	46
5.1	Datové schránky	46
5.1.1	Využití datových schránek při hospodaření	48
5.1.2	Datové schránky a soukromoprávní jednání.....	49
5.2	Účetnictví	49
5.3	Elektronická úřední deska.....	50
5.4	Registr smluv	51
5.5	Veřejné zakázky	52
5.5.1	Komunikace mezi zadavatelem a dodavatelem	53
5.5.2	Profil zadavatele.....	54
5.5.3	Vlastnosti profilu zadavatele z hlediska informatiky	55
5.5.4	Informační systém o veřejných zakázkách.....	56
5.6	Komunikace územních samosprávných celků v rámci hospodaření	58
5.7	Zápisy ze zasedání zastupitelstva	59
6	Analýza vybraných informačních technologií využívaných v rámci hospodaření územních samosprávných celků.....	60
6.1	Vedení účetnictví.....	60
6.2	Evidence a správa majetku.....	62
6.3	Zápis a usnesení ze zasedání	63

7	Závěry a doporučení	65
8	Seznam použité literatury.....	67
9	Seznam obrázků.....	70
10	Přílohy.....	71

1 Úvod

Tato práce se bude zabývat vybranými aspekty hospodaření samosprávných územních celků. Jelikož se práce týká hospodaření, je nutné definovat pojem hospodaření. Při prohledávání různých knižních zdrojů nebyl nalezen autor, který by jasně definoval hospodaření územních samosprávných celků. Hospodaření s majetkem obcí nebo krajů můžeme definovat jako výkon vlastnického a jiných majetkových práv k majetku ve vlastnictví obce či kraje prostřednictvím příslušných orgánů, o kterých bude psáno v kapitole o orgánech obce a kraje.

Součástí hospodaření je i nakládání s majetkem. A právě nakládání s majetkem územních samosprávných celků je jedním z témat této práce. Hospodaření jako takové je komplexní činnost, která mimo jiné zahrnuje evidenci majetku, finanční hospodaření, správu majetku a mnoho dalších činností.

Právní úprava hospodaření obcí a krajů s majetkem není příliš obsáhlá, a proto se uplatňují předpisy, jenž upravují obecné hospodaření a nakládání s majetkem. Zásady hospodaření s majetkem obce a kraje vymezují příslušné zákony. Jedná se však zejména o zachování, rozvoj a ochranu majetku a účelné a hospodárné nakládání s ním. Zejména finanční část hospodaření obcí a krajů upravují v České republice zvláštní právní předpisy.¹ V této práci se soustředíme na oblast, jenž je upravována zvláštní právní úpravou dopadající právě na obce a kraje.

Důvodem výběru tohoto tématu je ten, že hospodaření se týká nás všech od jednotlivců až po stát. Na základě této práce zabývající se hospodařením celků územní samosprávy a s ním spojeným využíváním informačních technologií je možné posoudit, jak se projevuje v dnešní době velmi prosazovaná elektronizace, a čím se jednotlivé územní samosprávné celky ve využívání informačních technologií navzájem od sebe odlišují.

V České republice téměř každou vládou prosazovaný eGovernment by měl občanům za používání moderních informačních technologií přinést veřejnou správu, jenž bude přátelská, dostupná, rychlá, levná a hlavně efektivní.² Opak se ale stává

¹ HAVLAN, P., *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*, s. 132-134

² Co je eGovernment?. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online].

pravdou a v České republice se stále nedaří rozvoj těchto služeb, jak ve svých zprávách často upozorňuje Nejvyšší kontrolní úřad.³ To, co se stále nedaří, není tématem této práce. V této práci budou zmíněny technologie, které již nějakou dobu jsou v provozu a souvisí s hospodařením celků územní samosprávy.

Jelikož se v České republice nachází 6258 obcí a z toho 4 803 obcí jejichž počet obyvatel je méně než 1000 obyvatel, lze považovat hospodaření celků územní samosprávy za stále aktuální téma. Na významnosti toto téma získá při zjištění, že obce jen v roce 2017 hospodařily s rozpočty ve výši stovek miliard Kč.⁴

³ NKÚ ve výroční zprávě hodnotí fungování ČR. Stát se „zasukoval“ a v mnoha věcech se mu nedaří pohnout z místa. *Nejvyšší kontrolní úřad České republiky* [online].

⁴ Státní závěrečný účet územních rozpočtů - 2017. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. a Malý lexikon obcí České republiky - 2018. *Český statistický úřad* [online].

2 Cíl a metodika práce

Práce si klade za cíl nalézt odpovědi na dále formulované výzkumné otázky. V rámci jejich hledání pak bude postupně dosaženo několika dílčích cílů.

V první kapitole bude provedena analýza současné právní úpravy vztahující se k hospodaření obcí a krajů. Základním východiskem pro provedení analýzy budou zákony ve znění pozdějších předpisů č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení) a č. 129/2000 Sb. Zákon o krajích (krajské zřízení). Cílem této kapitoly bude nastínění právní úpravy a popis jednotlivých orgánů obcí, krajů a jejich práv a povinností v obecné rovině a také v rovině týkající se hospodaření.

V další kapitole bude provedena komparace právních povinností obcí a krajů v souvislosti s jejich hospodařením, která bude vycházet z analýzy současné právní úpravy provedené v předchozí kapitole. Na základě provedení porovnání právních povinností bude zodpovězena **první otázka této práce, zda jsou právní povinnosti stejné pro obce i kraje nebo jestli jsou nějaké rozdíly**. Případné zjištěné odlišnosti obou právních úprav budou popsány a odůvodněny.

Třetí kapitola bude věnována analýze využívání informačních technologií v rámci hospodaření obcí a krajů. V této kapitole budou analyzovány povinné informační technologie, které musejí obce a kraje využívat a také technologie, které nemusejí využívat, ale využívají. Dále bude zodpovězena **otázka, které informační technologie jsou povinné a které obce a kraje využívají nad rámec svých povinností**.

Ve čtvrté kapitole bude proveden průzkum využívání konkrétních informačních technologií v rámci vybraných představitelů obcí a krajů. Průzkum bude proveden za účelem zodpovězení výzkumné **otázky, na jaké činnosti využívají vybrané územní samosprávné celky konkrétní informační technologie**.

Pro účely této práce byly vybrány tito představitelé. Obec Lhota pod Libčany, jako zástupce malé obce, která má zhruba 1000 obyvatel. Dalším představitelem je Statutární město Hradec Králové, jako představitel velkého, krajského města. A posledním představitelem je Královéhradecký kraj, jakožto vyšší celek územní samosprávy.

Informace o informačních technologiích byly zjišťovány prostřednictvím osobních rozhovorů s představiteli Lhoty pod Libčany a v případě města a kraje byly zjišťovány prostřednictvím žádosti o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb. Na závěr této práce bude provedeno shrnutí zjištěných výsledků.

3 Postavení celků územní samosprávy

V této části práce bude nastíněna základní definice obce a jejich členění. Budou zde popsány základní orgány obce a kraje a jejich pravomoci. Nebude zde chybět ani základní popis hospodaření územních samosprávných celků. Autor bude vycházet z pramenů zákona o obcích a krajském zřízení, jež budou doplněny z knižních zdrojů či metodických doporučení ministerstev.

3.1 Územní samospráva

Jelikož se tato diplomová práce zabývá hospodařením územních samosprávných celků, je nejprve nutné popsat územní samosprávu v České republice. K tomu poslouží Ústava České republiky, jež definuje jako základní územní samosprávný celek obec a jako vyšší územní samosprávný celek kraje. „*Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu.*“ Každá obec je součástí vyššího územního samosprávného celku. Stát může zasáhnout do činnosti obcí nebo krajů, jen pokud to vyžaduje ochrana zákona.⁵

3.2 Obec

Obec je definována zákonem o obcích č. 128/2000 Sb. takto „*obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území*“. Obec je veřejnoprávní korporace, hospodařící s vlastním majetkem, vystupující v právních vztazích svým jménem a nesoucí odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Obec chrání veřejný zájem při plnění úkolů. Dále pečuje v mezích svých možností o rozvoj svého území a potřeby občanů.⁶

Veřejnoprávní korporace je organizační útvar, který je subjektem veřejné správy, jemuž náleží oprávnění vykonávat úkoly veřejné správy, a zároveň je právnickou osobou, která může vystupovat ve vztazích soukromého i veřejného práva.⁷ Obec je

⁵ článek 99-101 1/1993 Sb.

⁶ §1-2 zákona č. 128/2000 Sb.

⁷ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 15-17

klasickým příkladem územní veřejnoprávní korporace, dalšími druhy jsou obecné a věcné veřejnoprávní korporace.⁸

3.2.1 Samostatná a přenesená působnost obce

Samostatnou působností obce je myšleno samostatné spravování záležitostí obce. Pouze zákon může omezit rozsah samostatné působnosti obce. Orgány kraje a státu mohou zasahovat do samostatné působnosti obce, jen v případě, že to vyžaduje ochrana zákona, a to jen zákonem stanoveným způsobem.⁹

Do samostatné působnosti obce se zahrnují záležitosti, jež jsou v zájmu obce a jejich občanů, pokud není zákonem stanoveno jinak. Patří sem tedy pravomoci zastupitelstva obce, rozhodování zastupitelstva o právních jednáních obce, péči v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb občanů. Jedná se zejména o potřeby bydlení, dopravní infrastruktury, informací, vzdělávání, kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.¹⁰

Přenesenou působností je myšleno „*okruh záležitostí státní správy, který je zákonem nebo na základě zákona svěřen orgánu obce*“.¹¹ Pokud není zákonem stanoveno, že se jedná o přenesenou působnost, jde vždy o samostatnou působnost.¹²

3.2.2 Dělení obcí

Obce se dle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti dělí na:

- obce se základním rozsahem přenesené působnosti,
- obce s pověřeným obecním úřadem,
- obce s rozšířenou působností obecního úřadu.¹³

Dále je možné obce rozdělit na obce, městyse a města.

⁸ HENDRYCH, D., *Správní právo: obecná část*, s. 102

⁹ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 15

¹⁰ §35 zákona č. 128/2000 Sb.

¹¹ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 16

¹² §8 zákona č. 128/2000Sb.

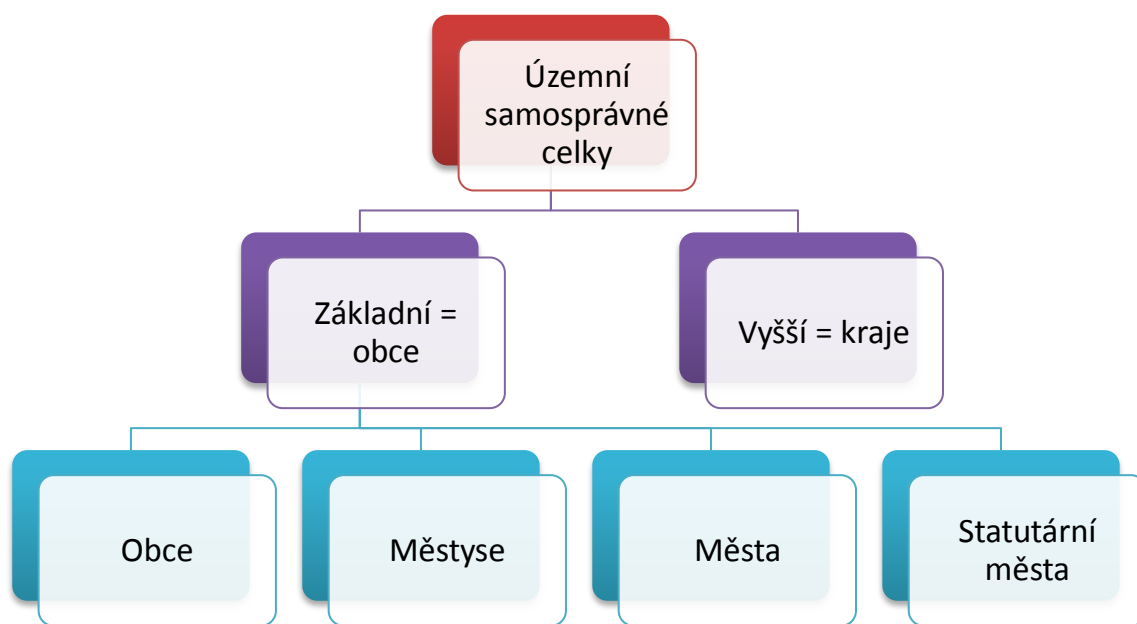
¹³ Portál územního plánování Obce. *Portál územního plánování* [online].

Město je obec, která má alespoň 3000 obyvatel a je po vyjádření vlády stanoveno předsedou Poslanecké sněmovny. Zastupitelstvo města samostatně spravuje město. Dalšími orgány jsou starosta města, rada města, městský úřad a zvláštní orgány města.¹⁴

Městys je obec, kterou na základě jejího návrhu stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.¹⁵

V České republice se nachází 25 statutárních měst, jež jsou stanovena zákonem. Orgány statutárních měst vykonávají přenesenou působnost, která je zákonem svěřena pověřeným obecním úřadům a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností.¹⁶

Zastupitelstvo obce samostatně spravuje obec, dalšími orgány obce jsou starosta, rada obce, obecní úřad a zvláštní orgány obce.¹⁷

Obrázek 1: Rozdělení územních samosprávných celků

Zdroj: vlastní

¹⁴ §3 a § 5 zákona č. 128/2000 Sb.

¹⁵ §3 zákona č. 128/2000 Sb.

¹⁶ Portál územního plánování Obce. *Portál územního plánování* [online].

¹⁷ §5 zákona č. 128/2000 Sb.

3.3 Orgány obce

3.3.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je voleným a zároveň nejvyšším samosprávným orgánem a od něho se odvozuje postavení dalších orgánů obce. Zastupitelstvo obce je jediným orgánem, který je zakotven v Ústavě České republiky. Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva obce, jež jsou voleni ve volbách do obecních zastupitelstev prostřednictvím tajného hlasování na funkční období 4 let. Počet volených členů zastupitelstva stanovuje zastupitelstvo obce s přihlédnutím k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu nejméně 85 dní před konáním voleb do zastupitelstva obce. Dle zákona o obcích č. 128/2000 Sb. je nejnižší možný počet členů zastupitelstva 5 členů a maximální počet je 55 členů zastupitelstva obce. Po zvolení skládá každý zastupitel na začátku prvního jednání zastupitelstva obce, jehož se účastní, slib.¹⁸

Člen zastupitelstva má právo k výkonu následujících funkcí. Iniciativní funkce označuje právo předkládat návrhy na projednání zastupitelstvu a dalším orgánům obce. Interpelativní funkce označuje právo vznášet dotazy, podněty a připomínky na radu obce a její členy, předsedy výborů a představitele právnických osob a příspěvkových organizací jež obec založila. Informační funkce označuje právo požadovat informace od zaměstnanců zařazených do obecního úřadu, které souvisejí s výkonem jejich funkce.¹⁹

Mimo práv má také každý člen zastupitelstva povinnosti. Mezi ty základní patří povinnost zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce a hájit a prosazovat zájmy občanů obce a obce samotné. Člen zastupitelstva je povinen sdělit případný střet zájmů ještě před začátkem projednávání záležitosti, ve které je ve střetu zájmů. Každý člen zastupitelstva by měl vystupovat a jednat tak, aby nedošlo k ohrožení vážnosti jeho funkce.²⁰

¹⁸ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 152-158

¹⁹ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 195-196

²⁰ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 96-97

Zastupitelstvu obce jsou vyhrazeny následující pravomoci:

- „schvalovat program rozvoje obce,
- schvalovat rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni,
- zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce,
- zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce,
- rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob,
- delegovat zástupce obce na valnou hromadu obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast,
- navrhopvat zástupce obce do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast, a navrhopvat jejich odvolání,
- vydávat obecně závazné vyhlášky obce,
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda,
- navrhopvat změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí,
- určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni,
- zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce,
- volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce (radní) a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady obce,
- stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce,
- vyslovovat souhlas se vznikem pracovněprávního vztahu mezi obcí a členem zastupitelstva obce,
- zřizovat a zrušovat obecní policii,
- rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce,
- rozhodovat o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic a dalších veřejných prostranství,
- udělovat a odnímat čestné občanství obce a ceny obce,
- stanovit pravidla pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce,

- *rozhodovat o peněžitých plněních poskytovaných fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva obce, za výkon funkce členů výborů, komisí a zvláštních orgánů obce“.*²¹

Zastupitelstvu obce je dále vyhrazeno rozhodování o následujících právních jednáních:

- *„nabytí a převod hmotných nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, s výjimkou inženýrských sítí a pozemních komunikací, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce,*
- *poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč fyzické nebo právnické osobě v jednom kalendářním roce,*
- *poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nad 50 000 Kč v jednotlivém případě fyzickým nebo právnickým osobám a uzavření veřejnoprávních smluv o jejich poskytnutí,*
- *uzavření smlouvy o společnosti a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o společnosti, jejíž je obec společníkem,*
- *peněžité i nepeněžité vklady do právnických osob,*
- *vzdání se práva a prominutí dluhu vyšší než 20 000 Kč,*
- *zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 20 000 Kč,*
- *dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,*
- *postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč,*
- *uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo zápůjčky, o převzetí dluhu, o převzetí ručitého závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o společnosti,*
- *zastavení nemovitých věcí,*
- *vydání komunálních dluhopisů,*
- *nabytí a převod práva stavby a smluvní zřízení práva stavby k pozemku ve vlastnictví obce,*

²¹ §84 zákona č. 128/2000 Sb.

- *zpeněžení hmotné nemovité věci ve vlastnictví obce nebo práva stavby ve veřejné dražbě a nabytí hmotné nemovité věci nebo práva stavby obcí v dražbě, ve veřejné soutěži o nejvhodnější nabídku nebo jiným obdobným způsobem; tuto pravomoc může zastupitelstvo obce zcela nebo zčásti svěřit radě obce nebo starostovi.*²²

Zasedání zastupitelstva obce

Zákon o obcích stanovuje, aby se zasedání zastupitelstva obce konalo podle potřeby nejméně však jednou za 3 měsíce. Starosta obce svolává a obvykle řídí zasedání zastupitelstva obce. Zasedání zastupitelstva je starosta povinný svolat, pokud o to požádá minimálně třetina členů zastupitelstva obce nebo hejtman kraje. Pokud starosta zasedání zastupitelstva obce nesvolá může ho svolat místostarosta, popřípadě jiný člen zastupitelstva. Pro splnění podmínky usnášeníschopnosti je nutné, aby se zasedání zastupitelstva obce účastnila nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva. Je-li na začátku nebo klesne-li v průběhu zasedání zastupitelstva počet přítomných pod nadpoloviční většinu, je nutné zasedání zastupitelstva ukončit. Usnesení, u nichž byla splněna podmínka usnášeníschopnosti a byla schválena jsou platná, o dalších nelze jednat. Bylo-li zasedání zastupitelstva ukončeno pro malý počet členů, musí se dle zákona do 15 dnů konat náhradní zasedání.²³

„Zasedání zastupitelstva obce je veřejné“ a informace o místě, době a programu musí být vyvěšeny alespoň 7 dní před konáním zasedání zastupitelstva obce. Z každého zasedání zastupitelstva musí být pořízen zápis o jeho průběhu, který musí být pořízen do 10 dnů od konání zasedání zastupitelstva obce. Zápis o průběhu zasedání zastupitelstva obce by měl obsahovat následující údaje:

- počet přítomných členů zastupitelstva,
- schválený pořad jednání,
- průběh a výsledky hlasování,

²² §85 zákona č. 128/2000 Sb.

²³ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 219-220

- přijatá usnesení.

Zápis ze zasedání zastupitelstva musí být uložen na obecním úřadě k nahlédnutí.²⁴

Orgány zastupitelstva obce

Výbory

Výbory zastupitelstvo zřizuje jako iniciativní a kontrolní orgány. Výbory plní úkoly, kterými je pověřilo zastupitelstvo obce a jemu jsou také ze své činnosti odpovědné. Zastupitelstvo je povinno zřídit vždy výbor finanční a výbor kontrolní další zřízení výborů záleží na zastupitelstvu obce. Zastupitelstvo také určuje počet jednotlivých výborů. Počet členů výboru musí být vždy lichý, což odpovídá minimálnímu počtu 3 členů výboru. Předsedou výboru by měl být dle zákona vždy člen zastupitelstva, jenž také podepisuje písemně vyhotovená usnesení výboru. Výbory se scházejí dle potřeby.²⁵

Nyní již k finančnímu výboru a kontrolnímu výboru. Členem těchto výborů nemůže být starosta, místostarosta, tajemník obecního řadu a osoby, které zabezpečují rozpočtové a účetní práce na obecním úřadě. Finanční výbor *„provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a plní další úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce“*. Kontrolní výbor *„kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce, je-li zřízena a kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti a plní další kontrolní úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce“*.²⁶

3.3.2 Rada obce

„Rada obce je výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce.“ Rada obce je tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy, jenž jsou voleni z řad členů zastupitelstva obce. Minimální počet členů rady je 5 a maximální 11členů. Počet členů rady je vždy lichý a nesmí přesáhnout jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. V obci, ve které je počet

²⁴ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 221-227

²⁵ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 265-270

²⁶ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 265-270

členů zastupitelstva méně než 15 členů, se rada obce nevolí a pravomoci rady vykonává starosta obce a zastupitelstvo.²⁷

Rada obce připravuje návrhy, o nichž jedná zastupitelstvo a zabezpečuje plnění usnesení, které zastupitelstvo přijalo. Dále je radě obce vyhrazeno:

- *„zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce,*
- *plnit vůči právnickým osobám a organizačním složkám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem obce, s výjimkou obecní policie, úkoly zakladatele nebo zřizovatele podle zvláštních předpisů, nejsou-li vyhrazeny zastupitelstvu obce,*
- *rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti,*
- *vydávat nařízení obce,*
- *projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva obce nebo komisemi rady obce,*
- *stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu,*
- *na návrh tajemníka obecního úřadu jmenovat a odvolávat vedoucí odborů obecního úřadu v souladu se zvláštním zákonem,*
- *zřizovat a zrušovat podle potřeby, komise rady obce (dále jen "komise"), jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy,*
- *kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce,*
- *stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu a v organizačních složkách obce,*
- *přezkoumávat na základě podnětů opatření přijatá obecním úřadem v samostatné působnosti a komisemi,*
- *stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností,*
- *schvalovat organizační řád obecního úřadu,*

²⁷ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 233-234

- *plnit úkoly stanovené zvláštním zákonem,*
- *schvalovat účetní závěrku obcí zřízené příspěvkové organizace sestavenou k rozvahovému dni.“*²⁸

Orgány Rady

Komise

Komise může rada obce zřídit jako poradní iniciativní a poradní orgán. Komise je ze své činnosti odpovědná radě obce. Členové komise nemusí být členy zastupitelstva obce, měli by však mít odborné znalosti a příslušné schopnosti k výkonu činnosti.²⁹

3.3.3 Starosta

„*Starosta zastupuje obec navenek*“, je volen zastupitelstvem obce z řad jeho členů. Zastupitelstvu je starosta odpovědný za výkon funkce. Starosta:

- odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření za uplynulý rok,
- plní roli zaměstnavatele,
- spolupracuje s Policií České republiky při zabezpečení místního veřejného pořádku,
- v obcích, ve kterých není tajemník, zajišťuje výkon přenesené působnosti,
- rozhoduje ve svěřených záležitostech v oblasti samostatné působnosti,
- zpravidla řídí zasedání zastupitelstva a rady obce,
- podepisuje zápisy z jednání zastupitelstva a rady obce a právní předpisy obce.

Byl-li starosta odvolán nebo se funkce vzdal, vykonává jeho pravomoci místostarosta, jenž byl určen zastupitelstvem obce.³⁰

²⁸ § 102 zákona č. 128/2000 Sb.

²⁹ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 274-275

³⁰ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 247-251

3.3.4 Obecní úřad

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, zaměstnanci zařazení do obecního úřadu, a také tajemník obecního řadu, pokud je tato funkce zřízena. Starosta je v čele obecního úřadu. Obecní úřad plní úkoly, kterými ho pověřilo zastupitelstvo nebo rada obce, dále pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti a rozhoduje v případech, které stanovuje zákon. Obecní úřad také podle §26 zákona č. 500/2004 Sb. zřizuje úřední desku, která musí být nepřetržitě veřejně přístupná a musí k ní být také umožněn dálkový přístup. Je-li zřízena v obci funkce tajemníka obecního úřadu odpovídá tajemník za plnění úkolů obecního úřadu v přenesené i samostatné působnosti. Není-li funkce tajemníka zřízena odpovídá za plnění úkolů starosta.³¹

3.4 Hospodaření obce

Co se v rámci této práce myslí hospodařením, o tom již bylo psáno v úvodu. Následující odstavce se již budou týkat hospodaření obce. Hospodaření obce úzce souvisí s právními jednáními, které vykonávají příslušné orgány obce. V této části budou popisována právní jednání, na jejichž platnost jsou kladeny požadavky zvláštními právními předpisy nad rámec občanského zákoníku, kdy se tato právní jednání poté řídí především zákonem o obcích. Zákon o obcích stanovuje orgánům obce provádět příslušná rozhodnutí, o nichž již bylo psáno výše, v rámci právního jednání při hospodaření obce. V porovnání obce a kraje v další části práce budou vybrány zásadní aspekty týkající se hospodaření obce a kraje.

Obec hospodaří s vlastním majetkem a podle schváleného rozpočtu. Obec by se měla o svůj majetek starat s péčí řádného hospodáře, tedy hospodařit s majetkem hospodárně, efektivně a účelně.³²

Hospodárností se v tomto případě myslí co nejnižší použití veřejných prostředků ke splnění úkolů v odpovídající kvalitě. Efektivností je myšleno použití veřejných prostředků za účelem dosažení co nejvyššího rozsahu, kvality a přínosu při

³¹ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 256-259 a § 26 zákona č. 500/2004 Sb.

³² KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 96-97

využívání těchto prostředků. Účelností je myšleno použití prostředků pro dosažení optimálního cíle.³³

„Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku.“ Nakládání s obecním majetkem by mělo být vždy řádně odůvodněno.³⁴

Záměr

Chce-li obec prodat, směnit, darovat, propachtovat, pronajmout, vypůjčit nemovitou věc nebo právo stavby musí obec alespoň 15 dnů před rozhodnutím příslušným orgánem obce zveřejnit tento záměr na úřední desce obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit. V případě, že nebyl záměr obce zveřejněn po dobu 15 dnů na úřední desce, je právní jednání neplatné. Záměr by měl obsahovat informace o nemovitých věcech kterých se právní jednání týká a jaké právní jednání chce obec učinit.³⁵

Rozhodnutí o právním jednání

Aby mohlo být uskutečněno právní jednání, je zapotřebí, aby příslušný orgán obce rozhodl o tomto právním jednání. Zastupitelstvo nebo rada obce rozhoduje o tomto právním jednání na řádném zasedání. Nebylo-li o právním jednání rozhodnuto na řádném zasedání příslušného orgánu je právní jednání neplatné.³⁶

3.4.1 Právní jednání obce

Právní jednání obce musí být vyvoláno nějakým podnětem. Následně musí být schválen příslušným orgánem a po stanovenou dobu zveřejněn záměr právního jednání na úřední desce. Po uplynutí doby zveřejnění na úřední desce může být právní jednání schváleno příslušným orgánem. Dále následuje opatření právního jednání doložkou o splnění podmínek právního jednání a následně může být právní jednání učiněno.³⁷

³³ § 2 zákona. č. 320/2001 Sb.

³⁴ § 38 zákona. č. 128/2000 Sb.

³⁵ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 105-108

³⁶ FUREK, A., *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků: Povinnosti obcí při nakládání s obecním nemovitým majetkem podle zákona o obcích*. s. 61

³⁷ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 105-111

Jednání za obec

Obec navenek zastupuje starosta a je tedy v jeho pravomoci uzavírání smluv jménem obce. Starosta však podepisuje smlouvy, které byly schváleny příslušnými orgány. V případě, že místostarosta zastupuje starostu může smlouvu uzavřít i místostarosta a nepotřebuje k tomu pověření příslušného orgánu. V ostatních případech může místostarosta či jiné osoby podepisovat smlouvy jménem obce pouze pokud byli pověřeni příslušným orgánem a případně mají plnou moc pro toto jednání.³⁸

Obec může být zastoupena prostřednictvím zástupce, kterého schválil příslušný orgán a s nímž byla podepsána schválená smlouva o zastupování v právním jednání. Právní jednání, které zástupce zastupuje je vymezeno v příslušné smlouvě.³⁹

Doložka o splnění podmínek právního jednání

Je-li podle zákona o obcích 128/2000 Sb. zapotřebí aby bylo právní jednání předem zveřejněno, schváleno nebo odsouhlaseno vytvoří se doložka o platnosti právního jednání, jenž je součástí smlouvy. Obsahuje-li smlouva doložku o splnění podmínek právního jednání, má se za to, že předchozí povinnosti byly splněny. Zákonem nejsou stanoveny náležitosti doložky, ale Ministerstvo vnitra ve svém metodickém doporučení doporučuje, aby byla doložka konkrétní a označovala příslušné schvalovací rozhodnutí a záměr. Ministerstvo vnitra doporučuje přiložit ke smlouvě kopii zveřejněného záměru a kopii usnesení příslušného orgánu.⁴⁰

³⁸ FUREK, A., *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků: Povinnosti obcí při nakládání s obecním nemovitým majetkem podle zákona o obcích*. s. 79

³⁹ FUREK, A., *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků: Povinnosti obcí při nakládání s obecním nemovitým majetkem podle zákona o obcích*. s. 80

⁴⁰ FUREK, A., *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků: Povinnosti obcí při nakládání s obecním nemovitým majetkem podle zákona o obcích*. s. 80-81

3.4.2 Přezkoumání hospodaření obce

Obec je povinna požádat příslušný krajský úřad o přezkoumání hospodaření nebo zadat přezkoumání hospodaření auditorovi nebo auditorské společnosti. Pokud si obec vybrala auditora nebo auditorskou společnost musí to oznámit krajskému úřadu. Z každého přezkoumání hospodaření je vyhotovena zpráva o přezkoumání hospodaření, která musí být projednána spolu se závěrečným účtem obce.⁴¹ Více podrobností o přezkoumání hospodaření a rozdílech mezi přezkoumáním hospodaření obce a kraje bude uvedeno v části porovnání přezkoumání hospodaření obce a kraje.

3.5 Kraj

Podobně jako u obcí bude v této části provedena analýza právních povinností krajů při hospodaření. Zákon o krajích č. 129/2000 Sb. definuje kraj jako územní společenství občanů, jenž má právo na samosprávu. Kraj je veřejnoprávní korporace, vlastní majetek a příjmy, které vymezuje zákon a hospodaří s vlastním rozpočtem. Kraj spravuje samostatně své záležitosti, což můžeme nazvat samostatnou působností. Rozsah samostatné působnosti může být upraven zákonem. Státní orgány mohou zasahovat do samostatné působnosti kraje způsobem stanoveným v zákoně pouze pokud to vyžaduje ochrana zákona. Výkon státní správy, jež byla krajům stanovena zákonem vykonává kraj jako přenesenou působnost. *„Kraj je při výkonu státní správy správním obvodem. Kraj je povinen zabezpečit výkon přenesené působnosti.“* Dále kraj chrání veřejný zájem při výkonu samostatné a přenesené působnosti. Pokud zákon nestanoví, že se jedná o působnost přenesenou, je vždy myšlena působnost samostatná.⁴²

⁴¹ KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 112-114

⁴² §1-4 zákona č. 129/2000 Sb.

3.6 Orgány kraje

3.6.1 Zastupitelstvo kraje

Základním orgánem kraje je zastupitelstvo, které je jediným přímo voleným orgánem kraje občany kraje a je zakotveno v Ústavě České republiky. Zastupitelstvo kraje rozhoduje ve věcech v rámci samostatné působnosti kraje. Dále zastupitelstvo kraje volí hejtmana a radu kraje. Zastupitelstvo kraje je složeno z členů zastupitelstva, kdy počet členů zastupitelstva je stanoven na základě počtu obyvatel kraje k 1. lednu v tom roce, ve kterém se konají volby do zastupitelstev krajů. Počet členů zastupitelstva, který bude volen, musí krajský úřad zveřejnit nejpozději do 2 dnů od jeho stanovení.⁴³

Zastupitelstvo kraje je stejně jako zastupitelstvo obce voleno na 4 roky. „*Volby do zastupitelstev krajů se konají tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, podle zásad poměrného zastoupení.*“⁴⁴

Po zvolení skládají zastupitelé kraje na prvním zasedání zastupitelstva kraje slib.⁴⁵ Každý člen zastupitelstva má následující práva a povinnosti:

- právo hlasovat v zastupitelstvu,
- právo podávat návrhy,
- právo účasti v rozpravě,
- právo volit a být volen do orgánů kraje,
- právo a povinnost účastnit se zasedání zastupitelstva,
- právo na interpelace,
- povinnost plnit úkoly,
- povinnost hájit zájmy občanů kraje,
- povinnost sdělit střet zájmů,
- zákaz angažmá,
- povinnost činit různá oznámení,

⁴³ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 146-148

⁴⁴ §1-2 zákona č. 130/2000 Sb.

⁴⁵ §33 zákona č. 130/2000 Sb.

- povinnost nesnižovat vážnost funkce člena zastupitelstva,
- právo svolat zastupitelstvo kraje.⁴⁶

Zasedání zastupitelstva kraje

Zákon o krajích ukládá, aby se zastupitelstvo kraje scházelo podle potřeby, minimálně však jednou za 3 měsíce. Hejtman kraje obvykle svolává písemně zasedání zastupitelstva a většinou ho i řídí. Hejtman musí svolat zasedání zastupitelstva, pokud o to požádá alespoň třetina členů zastupitelstva, a to nejpozději do 21 dnů od doručení žádosti na krajský úřad. Aby byla dodržena podmínka usnášeníschopnosti, je zapotřebí účasti na zasedání zastupitelstva nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva. Pokud není při zahájení zasedání zastupitelstva přítomna nebo se v průběhu zasedání zastupitelstva sníží počet přítomných členů zastupitelstva pod nadpoloviční většinu je nutné, aby předsedající zasedání zastupitelstva ukončí. Pokud bylo zasedání zastupitelstva ukončeno pro malý počet přítomných zastupitelů musí se do 15 dnů konat náhradní zasedání.

Zasedání zastupitelstva kraje je veřejné a krajský úřad je povinen zveřejnit informaci o jeho konání nejméně 10 před konáním na úřední desce. Krajský úřad zveřejňuje informaci o místě, době a navrženém programu zasedání zastupitelstva. Program jednání zastupitelstva navrhuje zastupitelstvu rada kraje. Zastupitelstvo tento návrh programu schvaluje. Z každého zasedání zastupitelstva musí být do 10 dnů od ukončení zasedání pořázen zápis. V zápise by měly být podle zákona zaznamenány následující údaje:

- počet přítomných členů zastupitelstva,
- schválený pořad jednání,
- průběh a výsledek hlasování,
- přijatá usnesení.

Zápis o zasedání zastupitelstva musí být uložen u krajského úřadu k nahlédnutí.⁴⁷

⁴⁶ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 164-173

⁴⁷ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 229-246

Orgány zastupitelstva kraje

Výbory

Výbory jsou iniciativními a kontrolními orgány zastupitelstva kraje. Výbory plní úkoly, kterými byly pověřeny zastupitelstvem a zastupitelstvu jsou tyto výbory odpovědné ze své činnosti. Výbory se skládají minimálně ze tří členů a počet členů výboru musí být vždy lichý. Pouze člen zastupitelstva může být předsedou výboru pro ostatní členy zákon nestanovuje žádná kritéria. Výbory předkládají své návrhy a stanoviska zastupitelstvu.⁴⁸

Zastupitelstvo je povinno vždy zřídit výbor finanční, kontrolní a výbor pro výchovu vzdělávání a zaměstnanost. Tyto výbory mají minimálně 5 členů. V případě splnění zákonných podmínek zřizuje zastupitelstvo i výbor pro národnostní menšiny. Hejtman, zástupce hejtmána, ředitel a osoby jenž vykonávají účetní a rozpočtové práce na krajském úřadu, nemohou být členy finančního a kontrolního výboru. Finanční výbor:

- *„provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky kraje,*
- *provádí kontrolu hospodaření právnických osob a zařízení založených nebo zřízených krajem, nebo které na kraj byly převedeny,*
- *provádí kontrolu využití dotací a návratných finančních výpomocí poskytnutých krajem z jeho prostředků obcím; za tímto účelem je výbor oprávněn požadovat od obcí příslušné podklady a obce jsou povinny poskytnout výboru požadovanou součinnost,*
- *plní další úkoly ve finanční oblasti, kterými jej pověří zastupitelstvo.“*⁴⁹

Kontrolní výbor:

- *„kontroluje plnění usnesení zastupitelstva a rady,*
- *kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a krajským úřadem na úseku samostatné působnosti,*

⁴⁸ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 395-399

⁴⁹ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 400

- *plní další kontrolní úkoly, kterými jej pověří zastupitelstvo.*⁵⁰

Výbor pro výchovu vzdělání a zaměstnanost:

- *„v návaznosti na demografický vývoj a vývoj zaměstnanosti posuzuje a vyjadřuje se k síti škol a školských zařízení, studijních a učebních oborů a k jejich změnám v působnosti kraje,*
- *předkládá návrhy na zkvalitnění péče poskytované školami a školskými zařízeními, popřípadě předškolními zařízeními, které kraj zřizuje,*
- *vyjadřuje se k záměrům na poskytování dotací v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu,*
- *projednává zprávy o výsledcích výchovně vzdělávací činnosti škol, školských zařízení a předškolních zařízení, které kraj zřizuje,*
- *plní další úkoly v oblasti výchovy a vzdělávání, kterými jej pověří zastupitelstvo.*⁵¹

Pravomoc zastupitelstva

Zastupitelstvo obvykle rozhoduje ve věcech, které patří do samostatné působnosti. Pokud je zákonem stanoveno rozhoduje zastupitelstvo i o věcech přenesené působnosti. Zastupitelstvu jsou vyhrazeny následující body:

- *„předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně,*
- *předkládat návrhy Ústavnímu soudu na zrušení právních předpisů, má-li za to, že jsou v rozporu se zákonem,*
- *vydávat obecně závazné vyhlášky kraje,*
- *koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat strategie rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění,*
- *schvalovat koncepce rozvoje cestovního ruchu na území kraje, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění,*

⁵⁰ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 400

⁵¹ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 400

- *volit zástupce kraje do regionálních rad regionů soudržnosti,*
- *stanovit rozsah základní dopravní obslužnosti pro území kraje,*
- *rozhodovat o spolupráci kraje s jinými kraji a o mezinárodní spolupráci,*
- *schvalovat rozpočet kraje, schvalovat závěrečný účet kraje a schvalovat účetní závěrku kraje sestavenou k rozvahovému dni,*
- *zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky kraje; k tomu schvalovat jejich zřizovací listiny,*
- *rozhodovat o založení a rušení právnických osob, schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakladací smlouvy a stanovy, rozhodovat o účasti v již založených právnických osobách,*
- *delegovat zástupce kraje, na valnou hromadu obchodních společností, v nichž má kraj majetkovou účast,*
- *navrhovat zástupce kraje do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má kraj majetkovou účast, a navrhovat jejich odvolání; to neplatí, rozhoduje-li rada ve věcech jediného společníka obchodní společnosti,*
- *volit a odvolávat hejtmana, náměstka (náměstky) hejtmana a další členy rady z řad svých členů a odvolávat je z funkce,*
- *stanovit funkce, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni a od kterého dne,*
- *zřizovat a zrušovat výbory, volit a odvolávat jejich předsedy a členy,*
- *stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva za měsíc,*
- *stanovit paušální částku náhrady výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce,*
- *vyslovovat souhlas se vznikem pracovněprávního vztahu mezi krajem a členem zastupitelstva,*
- *stanovit pravidla pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva,*
- *rozhodovat o peněžitých plněních spojených s výkonem funkce členů výborů, komisí a zvláštních orgánů fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva,*
- *udělovat ceny kraje,*
- *rozhodovat o vyhlášení krajského referenda,*

- *plnit další úkoly stanovené zákonem.*⁵²

Vyhrazená pravomoc při majetkoprávních jednáních

Mezi vyhrazené pravomoci zastupitelstva patří rozhodování o následujících právních jednáních kraje:

- *„nabytí a převod hmotných nemovitých věcí, s výjimkou inženýrských sítí a pozemních komunikací,*
- *poskytování věcných a peněžitých darů podle zvláštního zákona v hodnotě nad 100 000 Kč jedné fyzické nebo právnické osobě v kalendářním roce,*
- *poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nad 200 000 Kč v jednotlivém případě fyzickým nebo právnickým osobám v kalendářním roce a uzavření veřejnoprávních smluv o jejich poskytnutí, nejedná-li se o účelové dotace z prostředků státního rozpočtu,*
- *poskytování dotací obcím z rozpočtu kraje a kontrola jejich využití, s výjimkou poskytování dotací v době vyhlášení krizového stavu podle jiného právního předpisu, je-li dotace poskytována v souvislosti s vyhlášeným krizovým stavem,*
- *vzdání se práva a prominutí dluhu vyšší než 200 000 Kč,*
- *zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 200 000 Kč,*
- *dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,*
- *postoupení pohledávky vyšší než 200 000 Kč,*
- *uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru, zápůjčky, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a ke smlouvě o společnosti,*
- *zastavení nemovitostí,*
- *vydání komunálních dluhopisů,*
- *stanovení majetkové účasti na podnikání jiných právnických osob,*
- *peněžité a nepeněžité vklady do právnických osob.*⁵³

⁵² §35 zákona č. 129/2000 Sb.

⁵³ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 206-207

3.6.2 Rada kraje

„Rada je výkonným orgánem kraje v oblasti samostatné působnosti. Při výkonu své působnosti odpovídá rada zastupitelstvu. Rada může rozhodovat ve věcech přenesené působnosti, jen stanoví-li tak zákon.“ Členy jsou hejtman, náměstek hejtmana a další členové rady, kteří jsou voleni z řad členů zastupitelstva. Kraj, jenž má do 600 000 obyvatel, má 9 členů rady, pokud má více než 600 000 obyvatel má 11 členů rady. *„Je-li hejtman nebo náměstek hejtmana odvolán z funkce nebo na tuto funkci rezignoval, přestává být i členem rady.“*⁵⁴

Hejtman svolává radu ke schůzím podle potřeby. Schůze rady jsou neveřejné a k platnému rozhodnutí, volbě nebo usnesení je zapotřebí souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady. Z každé schůze rady musí být pořízen zápis, který musí být pořízen do 10 dnů od skončení schůze. Tento zápis musí být uložen na krajském úřadě k nahlédnutí členům zastupitelstva kraje. Na každém zasedání zastupitelstva kraje podává rada zprávu o své činnosti.⁵⁵

„Rada připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení.“ Radě je vyhrazeno:

- *„zabezpečovat hospodaření podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu svěřeném zastupitelstvem,*
- *stanovit počet zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, do zvláštních orgánů kraje a do organizačních složek a objem prostředků na platy těchto zaměstnanců,*
- *na návrh ředitele krajského úřadu (dále jen "ředitel") jmenovat a odvolávat vedoucí odborů krajského úřadu v souladu se zvláštním zákonem; jmenování nebo odvolání vedoucích odborů bez návrhu ředitele je neplatné,*
- *zřizovat a zrušovat podle potřeby komise rady (dále jen "komise"), jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy,*
- *ukládat krajskému úřadu úkoly v oblasti samostatné působnosti a kontrolovat jejich plnění,*

⁵⁴ §57 zákona č. 129/2000Sb.

⁵⁵ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 310

- *přezkoumávat opatření přijatá krajským úřadem v samostatné působnosti,*
- *vyřizovat návrhy, připomínky a podněty obcí a právnických osob z územního obvodu kraje,*
- *stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností,*
- *vykonávat zakladatelské a zřizovatelské funkce ve vztahu k právnickým osobám, organizačním složkám, které byly zřízeny nebo založeny krajem nebo které byly na kraj převedeny zvláštním zákonem, včetně jmenování a odvolávání jejich ředitelů a stanovení jejich platu a odměn; k tomu pravidelně jedenkrát ročně projednávat zprávu o jejich činnosti, o plnění jejich úkolů, pro které byly založeny nebo zřízeny, a přijímat příslušná opatření k nápravě,*
- *rozhodovat ve věcech kraje jako jediného společníka obchodní společnosti,*
- *vydávat nařízení kraje,*
- *projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva nebo komisemi rady,*
- *plnit úkoly stanovené zvláštním právním předpisem,*
- *schvalovat účetní závěrku krajem zřízené příspěvkové organizace sestavenou k rozvahovému dni.“⁵⁶*

Dále rada rozhoduje o následujících právních jednáních kraje:

- *„o poskytování dotací a návratných finančních výpomocí do 200 000 Kč v jednotlivém případě fyzickým nebo právnickým osobám v kalendářním roce a uzavření veřejnoprávních smluv o jejich poskytnutí, nejedná-li se o účelové dotace z prostředků státního rozpočtu,*
- *o vzdání se práva a prominutí dluhu nepřevyšující 200 000 Kč,*
- *o zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě nepřevyšující 200 000 Kč,*
- *o uzavírání dohod o splátkách s lhůtou splatnosti nepřevyšující 18 měsíců,*
- *o nabytí a převodu movitých věcí na kraj včetně peněz,*

⁵⁶ § 59 zákona č. 129/2000 Sb.

- o poskytování věcných a finančních darů do 100 000 Kč v jednotlivých případech.“⁵⁷

Orgány rady

Komise

Komise jsou zřizovány jako poradní, přípravné a kontrolní orgány rady. Komise je ze své činnosti odpovědná radě. Počet členů komise může být sudý i lichý, minimálně musí být alespoň dva členové. Pro členy komise nejsou stanovena žádná kritéria, měli by však být odborně způsobilí pro činnost komise.⁵⁸

3.6.3 Hejtman

„Hejtman zastupuje kraj navenek.“ Hejtman i náměstek hejtmana jsou voleni z řad členů zastupitelstva a jsou odpovědní za výkon své funkce zastupitelstvu. Hejtman spolu s náměstkem podepisují právní předpisy kraje. Hejtman dále se souhlasem ministra vnitra jmenuje a odvolává ředitele krajského úřadu. Hejtman také stanovuje plat ředitele krajského úřadu a ukládá mu úkoly. Hejtman je odpovědný za včasné objednání přezkoumání hospodaření kraje, informování občanů o činnosti kraje. Hejtman zřizuje zvláštní orgány pro výkon přenesené působnosti a vykonává úkoly, které mu byly svěřeny zastupitelstvem, radou nebo byly stanoveny zákonem. *„Hejtman svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva a rady, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva a z jednání rady.“* Dále hejtman plní funkci zaměstnavatele podle zvláštních předpisů.⁵⁹

Náměstek hejtmana zastupuje hejtmana v době, kdy není přítomen nebo nevykonává funkci. Zastupitelstvo kraje volí ze svých řad jednoho i více náměstků hejtmana a může jim svěřit některé úkoly. V případě více náměstků musí být zastupitelstvem určen jeden náměstek, který bude zastupovat hejtmana. Byl-li hejtman odvolán nebo se vzdal funkce, vykonává jeho pravomoci náměstek, který byl určen zastupitelstvem k zastupování hejtmana.⁶⁰

⁵⁷ § 59 zákona č. 129/2000 Sb.

⁵⁸ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 409-411

⁵⁹ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 339-349

⁶⁰ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 354-358

3.6.4 Krajský úřad

Krajský úřad je tvořen ředitelem a zaměstnanci kraje zařazenými do krajského úřadu. V čele krajského úřadu je ředitel, kterého v případě nepřítomnosti zastupuje zástupce ředitele. Krajský úřad se obvykle člení na odbory a oddělení.⁶¹

V samostatné působnosti plní krajský úřad úkoly, jež mu byly uloženy zastupitelstvem nebo radou a napomáhá činnosti výborů a komisí. V přenesené působnosti vykonává krajský úřad následující:

- *„přezkoumává rozhodnutí vydaná orgány obce v řízení podle zvláštních zákonů, pokud není zákonem tato působnost svěřena zvláštnímu orgánu nebo zákon nestanoví jinak,*
- *projednává přestupky podle zákona,*
- *poskytuje odbornou a metodickou pomoc obcím,*
- *zabezpečuje koordinaci výstavby a provozu informačního systému kompatibilního s informačními systémy veřejné správy,*
- *provádí kontrolu výkonu přenesené působnosti obcí,*
- *zřizuje funkci koordinátora pro romské záležitosti,*
- *vykonává další působnosti svěřené mu zákonem.“*⁶²

Dále krajský úřad provádí dozor nad činností orgánů obcí při výkonu přenesené působnosti⁶³

⁶¹ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s.375-378

⁶² § 66-67 zákona č. 129/2000 Sb.

⁶³ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 389-390

Ředitel krajského úřadu

Ředitel krajského úřadu je zaměstnancem kraje a je odpovědný za plnění úkolů v samostatné a přenesené působnosti, jež byly svěřeny krajskému úřadu hejtmanem. Ředitel:

- *„zajišťuje úkoly v přenesené působnosti kraje vyplývající ze zvláštních zákonů,*
- *podává Ústavnímu soudu návrh na zrušení nařízení obce za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem,*
- *podle zvláštních předpisů plní vůči zaměstnancům kraje zařazeným do krajského úřadu funkci statutárního orgánu zaměstnavatele,*
- *stanoví podle zvláštních předpisů platy zaměstnancům kraje zařazeným do krajského úřadu,*
- *je nadřízeným všech zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu a kontroluje jejich činnost,*
- *vydává zejména organizační a pracovní řád, spisový řád a skartační řád krajského úřadu,*
- *je oprávněn předkládat radě návrhy na vydání nařízení kraje,*
- *určuje po projednání s hejtmanem své zástupce,*
- *plní úkoly uložené mu zastupitelstvem, radou nebo hejtmanem,*
- *plní úkoly stanovené v samostatné působnosti zastupitelstvem a radou a další úkoly stanovené zákonem.“*⁶⁴

Ředitel se může účastnit zasedání zastupitelstva nebo schůzí rady pouze s hlasem poradním. Dále nesmí ředitel vykonávat funkci v politických stranách či politických hnutích. Nesmí být funkcionářem politické strany nebo hnutí, ani člen zastupitelstva celku územní samosprávy.⁶⁵

⁶⁴ § 69 zákona č. 129/2000 Sb.

⁶⁵ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 380-388

3.7 Hospodaření kraje

Kraj hospodaří s vlastním majetkem a podle schváleného rozpočtu. Kraj by měl využívat majetek účelně, hospodárně, a podle zájmů kraje. Zároveň by měl kraj svůj majetek zachovávat, rozvíjet a chránit. Nakládání s majetkem kraje by mělo být vždy řádně odůvodněno.⁶⁶

Právní jednání kraje

Pro právní jednání kraje musí být nejdříve učiněn nějaký podnět (např. žádost o prodej nemovité věci), dále musí být schválen záměr právního jednání příslušným orgánem kraje a následně je tento záměr zveřejněn na úřední desce. Po uplynutí minimální doby zveřejnění na úřední desce může být právní jednání schváleno příslušným orgánem. Dále následuje opatření právního jednání doložkou o splnění podmínek právního jednání a následně může být právní jednání učiněno.⁶⁷

Záměr

Chce-li kraj prodat, směnit, darovat, propachtovat, pronajmout, vypůjčit nemovitou věc nebo právo stavby musí kraj alespoň 30 dnů před rozhodnutím příslušným orgánem kraje zveřejnit tento záměr na úřední desce krajského úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit. V případě, že nebyl záměr kraje zveřejněn po dobu 30 dnů na úřední desce, je právní jednání neplatné. Záměr by měl obsahovat informace o nemovitých věcech kterých se právní jednání týká a jaké právní jednání chce kraj učinit.⁶⁸

Doložka o splnění právního jednání

Doložkou o splnění podmínek právního jednání se opatřují ty dokumenty, u kterých bylo nutné zveřejnění záměru po stanovenou dobu 30 dnů před schválením a následné schválení nebo odsouhlasení právního jednání příslušným orgánem kraje. Obsahuje-li nějaká listina doložku o právním jednání má se za to, že všechny

⁶⁶ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 77-89

⁶⁷ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 124

⁶⁸ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 90-102

podmínky právního jednání byly splněny. Zákon neurčuje, jaké náležitosti by měla obsahovat.⁶⁹

3.7.1 Přezkoumání hospodaření kraje

Hospodaření kraje musí být podobně jako v případě kraje přezkoumáno. Kraj, ale nemá tu možnost, zvolit si kdo jeho hospodaření přezkoumá. Přezkoumání hospodaření kraje provádí Ministerstvo financí. Z přezkoumání hospodaření je vytvořena zpráva o přezkoumání hospodaření, kterou musí zastupitelstvo kraje projednat spolu se závěrečným účtem obce. Více podrobností o přezkoumání hospodaření bude uvedeno v další části práce, kde bude zároveň porovnáno s přezkoumáním hospodaření obcí.⁷⁰

3.8 Zvláštní povinnosti při hospodaření obce i kraje

Zvláštní právní úprava ukládá obcím a krajům s ohledem na charakter jejich majetku (veřejný majetek) zvláštní povinnosti, které je možné stručně shrnout do několika bodů:

- využívat majetek účelně a hospodárně,
- vést majetek v evidenci,
- pečovat o zachování a rozvoj majetku,
- chránit majetek,
- sledovat plnění pohledávek,
- rozhodovat o nepotřebnosti majetku a následném naložení s ním,
- neručit za závazky fyzických a právnických osob,
- řídit se schváleným rozpočtem a rozpočtovým výhledem,
- nechat si přezkoumat hospodaření.⁷¹

⁶⁹ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 124-125

⁷⁰ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 106-110

⁷¹ HAVLAN, P., *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*, s. 134-198

4 Porovnání obce a kraje

V této části práce bude provedena komparace právních povinností obcí a krajů v oblasti hospodaření a s tím souvisejících záležitostí. V této části práce budou popisovány a porovnávány důležité aspekty týkající se hospodaření celků územní samosprávy. Jimiž jsou:

- základní charakteristiky orgánů,
- pravomoci zastupitelstva,
- pravomoci rady,
- právní jednání,
- finanční hospodaření,
- přezkoumání hospodaření.

V případě zjištění odlišností v jednotlivých případech hospodaření budou jednotlivé odlišnosti popsány pro obec i kraj. V opačném případě bude záležitost popsána jako jeden celek pro obec i kraj.

4.1 Základní charakteristiky orgánů

Obec i kraj jsou územní společenství občanů, veřejnoprávní korporace. Obec i kraj vlastní majetek, příjmy a hospodaří podle rozpočtu. Základním orgánem obce i kraje je zastupitelstvo. V obou případech je zastupitelstvo voleno na 4 roky. Obec zastupuje navenek starosta kraj zastupuje hejtman.

Zasedání zastupitelstva

Zasedání zastupitelstva obce a kraje se musí konat minimálně jednou za 3 měsíce. V případě obce svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva starosta, v případě kraje je to hejtman. Informace o konání zasedání zastupitelstva obce musí být zveřejněny minimálně 7 dnů před konáním. U kraje musí být informace zveřejněny minimálně 10 dnů před konáním. Zde je dle názoru autora prodloužená doba z důvodu většího území kraje a většího počtu občanů, které je zapotřebí o zasedání zastupitelstva kraje informovat. Ze zasedání obce i kraje je nutné pořídit zápis, jenž musí být vyhotoven do 10 dnů od konání zastupitelstva a uložen na obecním (v případě kraje krajském) úřadě k nahlédnutí.

Obec i kraj mají radu, jejíž členové jsou voleni z řad členů zastupitelstva. Pokud má obec méně než 15 zastupitelů, rada se nevolí a její pravomoc vykonává starosta obce a zastupitelstvo. Počet členů rady je v případě kraje i obce lichý.

Zastupitelstvo obce povinně zřizuje finanční a kontrolní výbor. Zastupitelstvo kraje zřizuje finanční a kontrolní výbor, a oproti obci navíc výbor pro vzdělání, výchovu a zaměstnanost.

Shrnutím této části práce může být, že právní úprava pro obec a kraj je téměř shodná, pouze kraj musí zveřejnit informace o konání zasedání zastupitelstva po delší dobu než v případě obce. Tento rozdíl může být zapříčiněn rozlohou kraje a s tím související nutností informovat větší počet obyvatel.

4.2 Pravomoci zastupitelstva

Zastupitelstvo obce i kraje schvaluje rozpočet, závěrečný účet a účetní závěrku. Zastupitelstvo obce i kraje dále rozhoduje o nabytí a převodu hmotných nemovitých věcí, kromě inženýrských sítí a pozemních komunikací. Zastupitelstvo obce může navíc rozhodovat o vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, oproti tomu nemůže rozhodovat ještě o převodu bytů a nebytových prostor z majetku obce.

Dále obě zastupitelstva rozhodují o poskytnutí věcných a peněžních darů během jednoho roku fyzickým a právnickým osobám. Zastupitelstvo obce rozhoduje o darech v hodnotě nad 20 000 Kč a zastupitelstvo kraje v hodnotě nad 100 000 Kč. Rozdíl v částkách je v důsledku vyššího rozpočtu kraje než obce. Obě zastupitelstva dále rozhodují o poskytnutí dotací a návratných finančních výpomocí fyzickým a právnickým osobám. Obec rozhoduje o částkách vyšších než 50 000 Kč a kraj o částkách nad 200 000 Kč. Důvod rozdílných částek zde bude stejný jako v předchozím případě. Zastupitelstvo kraje rozhoduje o poskytování dotací, a následné kontrole jejich využití, obcím z rozpočtu kraje. Zastupitelstvo obce tuto pravomoc nemá z celkem jasného důvodu. Jelikož je obec základním územním celkem nemá už obec možnost poskytnout dotaci menším územním celkům. Dalším z bodů, o kterých můžou zastupitelstva rozhodovat, je možnost vzdání se práva a prominutí dluhu vyšší než 200 000 Kč pro kraj a vyšší než 20 000 Kč pro obec. Stejně výše částek jsou i v pravomoci rozhodování o zastavení movitých věcí či práv nebo postoupení pohledávky. Důvod vyšší částky u kraje, než obce je podle dost

podobný jako v minulých případech. Obě zastupitelstva mohou dále rozhodovat ve věcech týkajících se splátek s dobou splatnosti delší než 18 měsíců, vydávání komunálních dluhopisů, zastavení nemovitých věcí.

Pravomoci zastupitelstev jsou víceméně stejné, liší se pouze výše částek od kterých o dané záležitosti rozhodují. Vyšší výše částek může být z toho důvodu, že kraj hospodaří s vyšším rozpočtem než obce. Zastupitelstvo kraje má o jednu poměrně zásadní pravomoc více a tou je rozhodování o poskytnutí dotací obcím a následné kontrola jejich využívání.

4.3 Pravomoci rady

Radě obce i kraje je vyhrazeno zabezpečení hospodaření podle schváleného rozpočtu a provádění rozpočtových opatření v rozsahu, který ji svěřilo zastupitelstvo. Rada obce i kraje dále rozhoduje v ostatních věcech, které patří do samostatné působnosti, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu nebo si je zastupitelstvo nevyhradilo. Zákon o krajích č. 129/2000 Sb. vyjmenovává právní jednání, ve kterých může rada rozhodovat, pokud si je nevyhradilo zastupitelstvo kraje. A jsou to následující právní jednání:

- poskytování dotací a návratných finančních výpomocí do 200 000 Kč fyzickým a právnickým osobám během jednoho roku,
- vzdání se práva a prominutí dluhu do výše 200 000 Kč,
- zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě do 200 000 Kč,
- uzavírání dohod o splátkách se splatností nepřevyšující 18 měsíců,
- nabytí a převod nemovitých věcí a peněz na kraj,
- poskytnutí věcných a finančních darů do 100 000 Kč.⁷²

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. podobné právní jednání nezmiňuje. Nezmiňuje asi proto, že se nejedná o tak vysoké finanční částky jako u kraje. Jak již bylo zmíněno výše pokud si zastupitelstvo nevyhradí některou z pravomocí v rozhodování

⁷² COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 318-319

o určité věci rozhodne v tomto případě rada obce, případně starosta vykonávající její pravomoci, pokud není v obci pro nízký počet zastupitelů rada volena.

V pravomocích rady autor neshledává žádné závažné rozdíly, které by souvisely s hospodařením obcí a krajů.

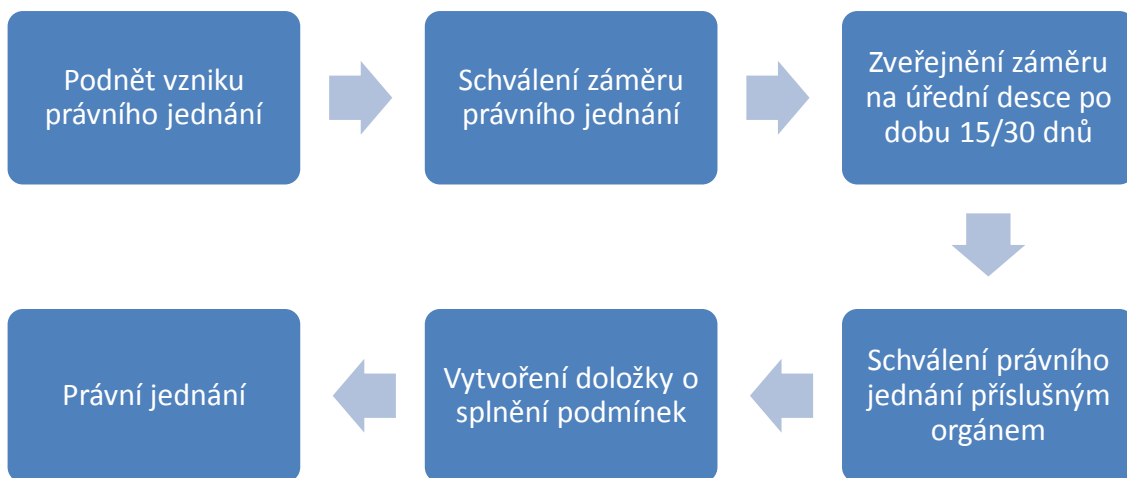
4.4 Právní jednání

Právní jednání jakožto důležitá součást nakládání s majetkem územních samosprávných celků je oblast, na kterou je zapotřebí se zaměřit.

Právnímu jednání obce i kraje by měl předcházet podnět, následně by měl dle zákona být schválen záměr právního jednání. Záměr je potřeba jen u právních jednání, které stanovuje zákon. Jedná se tedy o „*záměr prodat, směnit, darovat, pronajmout, propachtovat nebo vypůjčit hmotnou nemovitou věc nebo právo stavby anebo je přenechat jako výprosu a záměr smluvně zřídit právo stavby*“.⁷³ Záměr právního jednání by měl v případě obce být zveřejněn na úřední desce minimálně 15 dnů a v případě kraje minimálně 30 dnů. Až po uplynutí požadované doby mohou o právním jednání rozhodovat příslušné orgány obce a kraje. V případě, že by nebyla dodržena lhůta zveřejnění záměru právního jednání, je toto jednání neplatné.

Dále by měla být vytvořena doložka o platnosti právního jednání, jež by měla podle doporučení Ministerstva vnitra součástí smlouvy. Součástí doložky by dle doporučení ministerstva měl být i důkaz, že byl záměr zveřejněn i způsobem umožňující dálkový přístup (např. výtisk z webové stránky obce). Posledním krokem je učinění právního jednání představitelem obce nebo kraje.

⁷³ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 105

Obrázek 2: Právní jednání obce

Zdroj: vlastní

Podmínky právního jednání jsou pro obec i kraj celkem podobné. Jediným rozdílem je v případě kraje delší doba nutnosti zveřejnění záměru, která zajisté souvisí s větším územím kraje a nutnosti informovat, a případně se vyjádřit většímu počtu fyzických a právnických osob. Což je stejný důvod, který se již objevil i v předchozích částech práce. V případě záměru je zde otázka, který orgán by měl rozhodovat o jeho přijetí?

Furek tuto otázku rozebírá v metodickém doporučení obcím a zmiňuje dva názory. Podle prvního by měl o přijetí rozhodovat orgán, jenž má právo rozhodovat o zamýšlené dispozici. Druhým názorem je, že o přijetí rozhodne rada obce v rámci nevyhrazené pravomoci, případně starosta či obecní úřad jimž může rada dle §103 odst. 3 zákona o obcích svěřit zčásti nebo zcela tyto pravomoci. Judikatura se přiklání k druhému názoru z toho důvodu, že zveřejnění záměru „nezavazuje k uskutečnění předpokládané dispozice a má tedy svébytnou samostatnou povahu“. Pokud by nastal případ, že bude záměr řádně zveřejněn bez předchozího schválení příslušným orgánem „není takové pochybení důvodem pro konstatování neúčinnosti

záměru, a tudíž pro konstatování neplatnosti smlouvy“. Je tedy důležité hlavně aby záměr byl zveřejněn na úřední desce.⁷⁴

Zajímavostí v tomto případě je porovnání záměrů města Hradec Králové a Královéhradeckého kraje. Město i kraj dodržují v obsahu záměrů Havlanem a Coganem doporučený obsah, tedy informace o majetku, s nímž chtějí provádět právní jednání, jenž je v záměru konkrétně zmíněno. V některých případech jsou uvedeny i další podmínky, na které si poté musí město a kraj dát pozor. Je nutné, aby konkrétní právní jednání (např. smlouva o prodeji) korespondovalo se záměrem a obsahem rozhodnutí zastupitelstva k učinění konkrétního právního jednání.⁷⁵

Výše zmíněnou zajímavostí je v případě záměrů města Hradec Králové přikládání obrázků a zvýraznění nemovitých věcí v katastrální či jiné mapě, kterých se tento záměr týká, jako součást zveřejněných záměrů. Ukázkou záměru města Hradce Králové je přiložena v příloze této práce. Královéhradecký kraj popisuje nemovité věci, kterých se tento záměr týká, pouze označením podle katastrálního zákona bez doplnění mapky s vyznačením. Řešení města autorovi přijde mnohem přehlednější, protože občané ihned po shlédnutí mapky s vyznačenými nemovitými věcmi vědí, kterého území se daný záměr týká.

4.5 Finanční hospodaření kraje a obce

Finanční hospodaření je jednou z důležitých součástí celkového hospodaření obce a kraje. Územní samosprávné celky hospodaří podle schváleného rozpočtu, který se při sestavování řídí střednědobým výhledem rozpočtu. Územní samosprávné celky sestavují střednědobý výhled rozpočtu na dobu 2 až 5 let. Návrh střednědobého výhledu rozpočtu musí územní samosprávné celky zveřejnit alespoň 15 dnů před projednáním na zasedání zastupitelstva na svých internetových stránkách a na úřední desce. Tento návrh musí být na internetových stránkách zveřejněn v úplném znění na úřední desce může být zveřejněn ve zkrácené formě, musí zde ale být zveřejněno, kde je návrh umístěn v celém znění a kde je možné do něho

⁷⁴ FUREK, Adam. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků: Povinnosti obcí při nakládání s obecním nemovitým majetkem podle zákona o obcích.* s. 51-52

⁷⁵ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 95

nahlédnout. Návrh musí být zveřejněn až do schválení zastupitelstvem. Po schválení musí být střednědobý výhled rozpočtu do 30 dnů od schválení umístěn na internetové stránky obce v úplném znění a na úřední desce musejí být uvedeny informace, kde je výhled rozpočtu na internetu a kde je možnost nahlédnutí do listinné podoby.

Rozpočet územních samosprávných celků se sestavuje na každý kalendářní rok a sestavuje se jako vyrovnaný. V některých případech může být rozpočet schválen jako přebytkový, a to v případě, že přebytek příjmů se použije v dalších letech nebo ke splacení dluhů z let minulých. Tak jako může být rozpočet schválen jako přebytkový tak může být schválen i jako schodkový, a to v případě, že schodek bude uhrazen přebytky z minulých let nebo za jiných zákonem stanovených podmínek. Návrh rozpočtu územních samosprávných celků musí být zveřejněn ve stejných lhůtách a na stejných místech jako střednědobý výhled rozpočtu o kterém je psáno výše.⁷⁶

Územní samosprávné celky hospodaří podle schváleného rozpočtu a vykonávají finanční kontrolu hospodaření po celý rok. Případné změny v rozpočtu se provádí prostřednictvím rozpočtových opatření. Na konci roku se sestavuje závěrečný účet, jehož součástí je i zpráva o přezkoumání hospodaření.⁷⁷

V oblasti finančního hospodaření nebyly zjištěny podstatné rozdíly, které by měly být zmíněny v této práci. O přezkoumání hospodaření pojednávají následující odstavce.

4.6 Přezkoumání hospodaření

Aby činnosti fungovaly bezchybně, nebo aby bylo co nejvíce sníženo riziko vzniku chyb, je zapotřebí neustálý dohled a kontrola. Čím více budou kontroly důslednější, tím méně chyb se může vyskytovat, případně se mohou případné chyby odhalovat již v zárodku a mohou tak být včas napraveny. Přezkoumání hospodaření je tak vhodným prostředkem kontroly ze strany státu.

⁷⁶ § 2-4 zákona č. 250/2000 Sb.

⁷⁷ § 16-17 zákona č. 250/2000 Sb.

Obce i kraje jsou povinny nechat si přezkoumat hospodaření za uplynulý kalendářní rok. Obec může požádat příslušný krajský úřad o přezkoumání hospodaření, který tak učiní v rámci přenesené působnosti a na vlastní náklady, nebo může obec zadat přezkoumání hospodaření auditorovi nebo auditorské společnosti. Pokud se obec rozhodne pro přezkoumání auditorem nebo auditorskou společností hradí náklady ze svého rozpočtu. V případě kraje přezkoumává hospodaření za uplynulý kalendářní rok jen Ministerstvo financí.⁷⁸ Při přezkoumání hospodaření dochází ke kontrole následujících záležitostí:

- příjmy a výdaje rozpočtu
- využívání peněžních fondů
- náklady a výnosy z podnikatelské činnosti
- nakládání a hospodaření s majetkem
- veřejné zakázky
- pohledávky, ručení, věcná práva
- účetnictví.⁷⁹

Nyní ke kontrole hospodaření obcí. Jak je zmíněno výše, obec si může pro přezkoumání svého hospodaření požádat krajský úřad nebo zadat přezkoumání auditorovi, či auditorské společnosti. Obce jsou povinny do 30. června příslušného roku oznámit přezkoumávajícímu orgánu, v tomto případě krajskému úřadu, jak se rozhodly zabezpečit přezkoumání hospodaření. Obec má povinnost informovat o uzavření smlouvy s auditorem nebo auditorskou společností bez zbytečného odkladu, avšak nejdéle do 31. ledna následujícího roku. Tento termín platí i pokud má obec uzavřenou smlouvu na dobu neurčitou. V případě, kdy v obci provádí přezkoumání hospodaření krajský úřad, vypracuje krajský úřad časové plány přezkoumání hospodaření v obcích. Časové plány přezkoumání hospodaření stanovuje i Ministerstvo financí, jenž provádí přezkoumání hospodaření krajů.

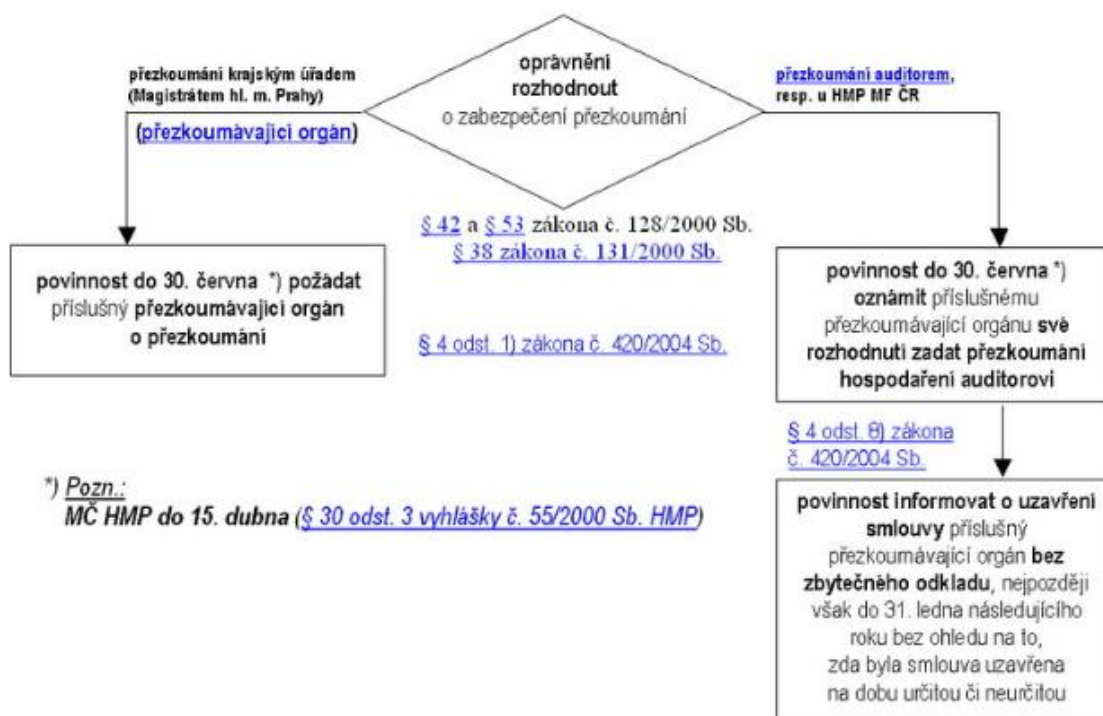
⁷⁸ § 42 zákona č. 128/2000 Sb.

§ 20 zákona č. 129/2000 Sb.

KOPECKÝ, M., *Zákon o obcích: komentář*, s. 112-113

⁷⁹ COGAN, R., *Zákon o krajích: komentář* s. 107

Na základě těchto časových plánů jsou vykonávány dílčí kontroly hospodaření, které jsou prováděny už v průběhu roku i po skončení roku a jednorázové kontroly, jenž se provádějí u obcí, které mají méně než 800 obyvatel a nevykonávají hospodářskou činnost.⁸⁰

Obrázek 3: Rozhodování o přezkoumání hospodaření

Zdroj: Ministerstvo financí (online)

Na základě jednorázového přezkoumání hospodaření nebo dílčích přezkoumání vypracuje kontrolor zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření. Zpráva musí obsahovat zákonem stanovené náležitosti, avšak za nejdůležitější část autor diplomové práce považuje závěr zprávy o hospodaření, jenž musí obsahovat hodnocení, zda při přezkoumání:

- nebyly zjištěny chyby a nedostatky, nebo
- byly zjištěny chyby a nedostatky, které nejsou tak závažného charakteru,

⁸⁰ Přezkoumávání hospodaření. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. a § 4-5 zákona č. 420/2004

- byly zjištěny nedostatky, závažného charakteru.⁸¹

Další nutností obsahu zprávy je upozornění na případná rizika hospodaření, uvedení informací ohledně pohledávek, závazků, zastaveného majetku obcí a krajů. Zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření projednává kontrolor s představitelem územního samosprávného celku a předává mu i tuto zprávu. Zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření spolu se závěrečným účtem je povinno zastupitelstvo obce i kraje projednat do 30. června následujícího roku a v případě výskytu nedostatků přijme zastupitelstvo opatření k nápravě. V obcích, kde kontrolu prováděl auditor nebo auditorská společnost je zapotřebí předat zprávu o přezkoumání hospodaření příslušnému krajskému úřadu do 15 dnů od projednání zastupitelstvem obce. Pokud došlo ke zjištění některých nedostatků jsou obce i kraje povinny přijmout opatření k nápravě a o těchto opatření informovat příslušný krajský úřad nebo Ministerstvo financí.⁸²

Zde je zajímavé, že kraj nemůže požádat o přezkoumání hospodaření auditora nebo auditorskou společnost. Stát potřebuje mít dostatek informací o hospodaření krajů a chce mít informace rychleji, než pokud by mu je musel auditor předávat.

V oblasti přezkoumání hospodaření je tak poměrně zásadním rozdílem možnost volby, kdo přezkoumá hospodaření obce. Obec má tuto pravomoc zvolit si od koho si nechá přezkoumat hospodaření kraj nikoliv.

Nyní budou porovnávány zprávy o přezkoumání hospodaření od auditora, krajského úřadu a Ministerstva financí. Proč se autor tímto porovnáním zabýval? Zajímalo ho, jestli existují rozdíly ve zprávách o přezkoumání hospodaření od auditora, krajského úřadu či Ministerstva financí. Porovnávány byly tři zprávy o přezkoumání hospodaření za rok 2017. Všechny zprávy byly přístupné na webových stránkách obce či kraje. V prvním případě byla vybrána práva obce Lhota pod Libčany. Obec Lhota pod Libčany má zhruba 1000 obyvatel a nachází se v Královéhradeckém kraji zhruba 10 km od Hradce Králové. V této obci vykonával kontrolu přezkoumání hospodaření Krajský úřad Královéhradeckého kraje v rámci

⁸¹ Podrobněji tyto nedostatky popisuje §10 odst. 3 zákona č. 420/2004

⁸² §10-14 zákona č. 420/2004

své přenesené působnosti. Druhým případem, který jsem zvolil, je Statutární město Hradec Králové, jenž je krajským městem Královéhradeckého kraje. Přezkoumání hospodaření v tomto městě prováděla auditorská společnost. Třetí volbou je zpráva o přezkoumání hospodaření Královéhradeckého kraje, které podle zákona provedlo Ministerstvo financí.

Všechny tři zprávy obsahují náležitosti, jež stanovuje zákon č. 420/2004. Těmi náležitostmi jsou:

- „*místo, kde se přezkoumání uskutečňovalo, období, v němž probíhalo, dále rok, za který bylo přezkoumání vykonáno,*
- *popis zjištěných chyb a nedostatků včetně uvedení povinností, stanovených zvláštními právními předpisy, nebo jiných hledisek přezkoumání, které nebyly dodrženy,*
- *označení všech dokladů a jiných materiálů využitých při přezkoumání,*
- *závěr z přezkoumání“.*⁸³

Ve všech třech případech kontroloři nezjistili žádné chyby a nedostatky. Pouze u města Hradec Králové auditoři dodávají, že zjištěné nedostatky při dílčích přezkoumáních byly ke konci roku odstraněny. Z hlediska přehlednosti shledává autor nejvíce přehlednou zprávu, kterou vypracoval Krajský úřad Královéhradeckého kraje. Zpráva od auditorské společnosti pro město Hradec Králové obsahuje nejvíce příloh. Z porovnání vyplývá, že ve zprávách nebyly shledány velké rozdíly. Ve zprávách se objevují náležitosti, které stanovuje právní úprava.

V návaznosti na zprávy od auditora, krajského úřadu a Ministerstva financí budou vyjmenovány nejčastější pochybení, která byla zjištěna při přezkoumání hospodaření za rok 2017 v Královéhradeckém kraji. Tyto informace zveřejňuje krajský úřad na svých webových stránkách. Mezi nejčastější chyby tedy patří:

- chyby v rozpočtových opatřeních,

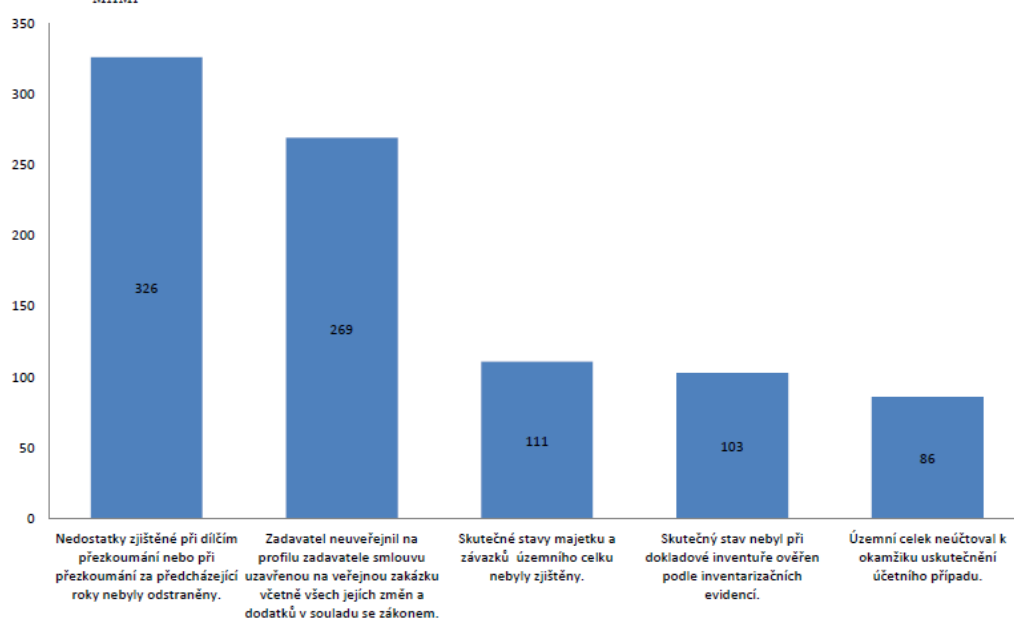
⁸³ § 10 zákona č. 420/2004

- chyby v inventarizaci a evidenci majetku,
- chyby v uveřejňování smluv a jejich dodatků na veřejné zakázky na profilu zadavatele,
- chyby v účetnictví.

Na chyby v Královéhradeckém kraji naváží nejčastější chyby, které uvádí Ministerstvo financí jako nejčastější chyby v rámci kontrol v celé České republice. Tyto informace Ministerstvo financí uvádí v informacích o výsledcích přezkoumání hospodaření územních celků za rok 2017 dostupných na webových stránkách Ministerstva financí. Nejčastějšími chybami jsou:

- neodstranění nedostatků z dílčích přezkoumání nebo z přezkoumání z minulých let,
- nezveřejnění smluv či jejich částí a dodatků na veřejné zakázky na profilu zadavatele,
- chyby v evidenci majetku,
- chyby v inventarizaci majetku,
- chyby v účetnictví.

PŘÍLOHA Č. 6 – NEJČETNĚJŠÍ KONKRÉTNÍ CHYBY A NEDOSTATKY UVEDENÉ VE ZPRÁVÁCH O PŘEZKOUMÁNÍ ÚC ZA ROK 2017, ZJIŠTĚNÉ KÚ A MHMP

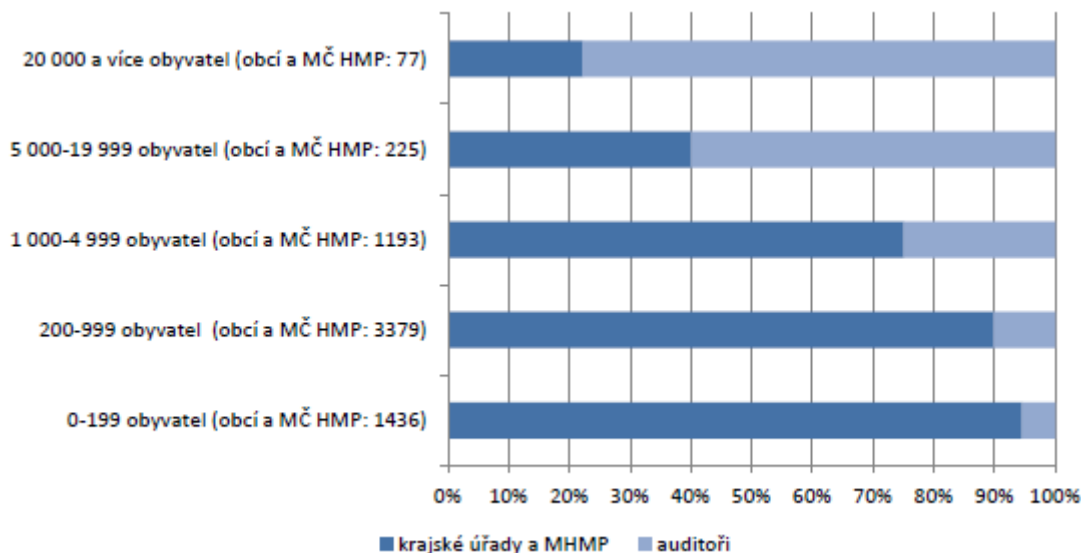

Obrázek 4: Nejčastější chyby a nedostatky při přezkoumání hospodaření
Zdroj: Ministerstvo financí (online)

Další otázkou, která může být položena je, ve kterých obcích vykonávají kontroly spíše auditoři a ve kterých spíše krajské úřady? Na zodpovězení této otázky opět poslouží informace z Ministerstva financí. V informacích je uvedena tabulka, která přehledně ukazuje, které obce si volí pro přezkoumání hospodaření auditory a které krajský úřad.

PŘÍLOHA Č. 3 – STRUKTURA OBCÍ VČETNĚ MČ HMP, KTERÉ ZA ROK 2017 PŘEZKOUMALY PŘEZKOUMÁVAJÍCÍ ORGÁNY A AUDITOŘI, PODLE POČTU OBYVATEL

Počet obyvatel		0-199	200-999	1 000-4 999	5 000-19 999	20 000 a více obyvatel	Celkem
Počet přezkoumaných obcí a MČ HMP	KÚ a MHMP	1 358	3 037	896	90	17	5 398
	auditoři	78	342	297	135	60	912
	CELKEM	1 436	3 379	1 193	225	77	6 310

Obrázek 5: Struktura obcí při přezkoumání hospodaření

Zdroj: Ministerstvo financí (online)

Z tabulky a grafu je patrné, že většina obcí,⁸⁴ jejichž počet obyvatel nepřesahuje 5000 obyvatel volí pro kontrolu krajský úřad⁸⁵. Naopak u měst s počtem obyvatel více než 5000 obyvatel ve většině případů volí obec pro přezkoumání hospodaření auditory.

Nyní několik zajímavých informací ohledně přezkoumávání krajskými úřady a auditory. Na základě údajů z informací vydaných Ministerstvem financí auditori při přezkoumávání u 78 % obcí nezjistili žádné chyby a nedostatky chyby. U 21 % obcí zjistili chyby a nedostatky a ve zbývajícím 1 % obcí nebylo možné zjistit závěr ze zprávy auditora. U obcí, kde kontroly prováděly krajské úřady bylo 73 % obcí bez chyb a nedostatků. U 27 % obcí byly zjištěny chyby a nedostatky. Vyšší procento bezchybných obcí u auditorů může být ovlivněno obcemi, které si auditory objednávají viz předchozí obrázek. V Královéhradeckém kraji bylo 79 % obcí v nichž prováděl kontrolu krajský úřad bez chyb a nedostatků. U obcí, kde prováděl kontrolu auditor bylo 88 % obcí bez chyb a nedostatků. V Královéhradeckém kraji tedy je větší procento obcí bez chyb a nedostatků, než je průměr v ČR.⁸⁶

Jednou z velkých výhod kontrol provedených zvenčí může být poskytnutí zpětné vazby k hospodaření územních samosprávných celků.

Shrneme-li tuto část práce dojdeme k závěru, že právní úprava týkající se hospodaření obcí a krajů je téměř shodná. Zjištěnými rozdíly jsou delší lhůty pro zveřejnění informací o konání zastupitelstva a záměru právního jednání. Kraj jakožto vyšší územní celek samosprávy viz dělení obcí má možnost rozhodovat prostřednictvím zastupitelstva o přidělení dotací obcím a následné kontrole jejich využití. Aby neměl výhody jen kraj, v porovnání bylo zjištěno, že obec si může vybrat, kdo provede přezkoumání hospodaření na rozdíl od kraje, kterému je to právní úpravou určeno.

⁸⁴ Do obcí jsou zahrnuty i městské části hlavního města Prahy, které jsou v tabulce a grafu označeny MČ MHP

⁸⁵ Za krajský úřad je v této práci považován i Magistrát hlavního města Prahy v tabulce označen MHMP

⁸⁶ Výsledky přezkoumání hospodaření územních celků za rok 2017. *Ministerstvo financí České republiky* [online].

5 Analýza využívání informačních technologií celky územní samosprávy v souvislosti s jejich hospodařením.

V této části práce bude provedena analýza využívání informačních technologií, jenž souvisí s hospodařením obcí a krajů. Bude analyzována současná právní úprava týkající se hospodaření obcí a krajů. Budou zde popsány informační technologie, které jsou obce a kraje povinny používat a také další technologie, které využívají při hospodaření. Součástí této části práce bude zodpovězení otázky, které informační technologie jsou povinné a které obce a kraje využívají nad rámec svých povinností. Jak již bylo zmíněno v úvodu této práce je tato otázka jednou z výzkumných otázek.

5.1 Datové schránky

Tato část bude pojednávat o datových schránkách a jejich významu pro obce a kraje. Nejprve je tedy nutné definovat co to vlastně datová schránka je.

„Datové schránky jsou ojedinělým nástrojem komunikace mezi občanem (podnikatelem) a veřejnou správou.“ Právní úprava definuje datové schránky jako *„elektronické úložiště, které je určeno k doručování orgány veřejné moci, provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci, dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob“*. Datové schránky jsou považovány za bezpečný komunikační nástroj, jehož využívání zefektivňuje výkon veřejné moci v České republice. Využíváním datových schránek jsou dokumenty vyřizovány přímo elektronicky a odpadá tak nákladné a zdlouhavé doručování dokumentů v písemné formě.⁸⁷

Dle zákona jsou datové schránky zřízeny automaticky orgánům veřejné moci, některým právnickým osobám a některým fyzickým osobám. Všem ostatním zájemcům jsou zřízeny bezplatně na jejich žádost. Hlavním cílem datových schránek by měla být rychlejší, spolehlivější a levnější veřejná správa.⁸⁸

⁸⁷ JANEČEK, J., *Právo 3: studijní text*, s. 43

⁸⁸ *Datové schránky* [online].

Ministerstvo vnitra zřizuje datové schránky a spravuje informační systém datových schránek (ISDS), jenž byl spuštěn na základě zákona č. 300/2008 Sb. dne 1. 7. 2009 a je dostupný na webové adrese www.mojedatovaschranka.cz. Součástí ISDS je také veřejný seznam uživatelů, kteří mají zřízenou a zpřístupněnou datovou schránku. Každou datovou schránku je možné identifikovat pomocí jedinečného identifikátoru datové schránky, jenž slouží jako adresa datové schránky. Ve výše zmíněném veřejném seznamu je možné nalézt uživatele a adresu datové schránky. A další informace o datové schránce viz obrázek níže.

VYHLEDÁVÁNÍ V SEZNAMU > DETAIL DATOVÉ SCHRÁNKY

Statutární město Hradec Králové

Název	Statutární město Hradec Králové
IČO	00268810
ID OVM	00268810
Kód adresy	23867540
Adresa místa podnikání	Československé armády 408/51 50003 Hradec Králové
Typ datové schránky	Orgán veřejné moci
Identifikátor datové schránky	bebb2in

Obrázek 6: Detail datové schránky

Zdroj: mojedatovaschranka.cz (2019)

Kdo má do datové schránky přístup? U fyzických osob jsou to fyzické osoby, pro něž byla datová schránka zřízena. U právnických osob jsou to statutární orgány nebo člen statutárního orgánu právnické osoby pro něhož byla datová schránka zřízena. V případě datové schránky orgánu veřejné moci má oprávnění k přístupu do datové schránky vedoucí tohoto orgánu, pro něhož byla datová schránka zřízena. Jen výše uvedení mají právo k přístupu k dokumentům, jež jsou určeny do vlastních rukou adresáta. Pro orgány územního samosprávného celku se zřizuje jedna datová schránka, pokud územní samosprávný celek nepožádá o zřízení další datové schránky. Vedoucím orgánu veřejné moci je v případě kraje hejtman a v případě

obce starosta. Hejtman i starosta mohou určit další osoby, jež mohou mít oprávnění k přístupu do datové schránky. Hejtman i starosta dále mohou delegovat některá ze svých oprávnění na další osoby tzv. administrátory.⁸⁹

Z praktického hlediska můžeme přínos datových schránek vidět v doručování dokumentů orgány veřejné moci těm uživatelům, kteří mají datové schránky zpřístupněny. Dokument, který byl doručen do datové schránky je považován za doručený okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí uživatel, jenž má oprávnění přístupu k doručenému dokumentu. V případě, že se do datové schránky po dobu 10 dnů od doručení dokumentu do datové schránky nepřihlásí uživatel mající oprávnění přístupu k tomuto dokumentu, považuje se za den doručení poslední den této lhůty. V tomto případě se jedná o tzv. fikci doručení.⁹⁰

V případě datových schránek nemají kraj a obec na vybranou. Datové schránky jsou jim zřízeny automaticky a jsou povinny je využívat. Kraj a obce využívají informační systém datových schránek.

5.1.1 Využití datových schránek při hospodaření

Obce a kraje využívají datové schránky při komunikaci s fyzickými či právníckými osobami, které mají datovou schránku zřízenou. Jak již bylo zmíněno výše jsou obce a kraje povinny požádat o přezkoumání hospodaření za uplynulý rok. Tuto žádost o přezkoumání obce a kraje zasílají prostřednictvím datových schránek. Další významnou oblastí související s hospodařením obce, kde obce a kraje využívají datové schránky je oblast veřejných zakázek, kde by veškerá komunikace měla probíhat v elektronické podobě a je tedy dobré využít datové schránky. Také zveřejňování smluv v registru smluv požaduje komunikaci výhradně prostřednictvím datových schránek. O problematice veřejných zakázek a registru smluv bude psáno v jedné z dalších kapitol této práce.

⁸⁹ § 3-8 zákona č. 300/2008

⁹⁰ JANEČEK, J., *Právo 3: studijní text*, s. 45

5.1.2 Datové schránky a soukromoprávní jednání

Datové schránky k soukromoprávní komunikaci mohou využívat pouze fyzické či právnické osoby prostřednictvím Poštovní datové zprávy za předpokladu, že splní podmínky využívání této služby. Obce a kraje jakožto orgán veřejné moci mají zřízenou jednu datovou schránku, a tak je pro systém datových schránek velmi obtížné rozlišit, zde se jedná o komunikaci veřejnoprávní nebo soukromoprávní. V soukromoprávním právu podle některých autorů není možné v žádném případě uplatnit tzv. fikci doručení, o které bylo psáno výše, protože by tak byla narušena zásada rovnosti stran. Obce a kraje by měly používat datové schránky pouze v zákonem stanovených případech a také při výkonu veřejné moci.⁹¹

Pokud by však někteří autoři přicházeli se závěrem, že obce a kraje mohou využívat datové schránky výhradně pro veřejnoprávní komunikaci. Pak by tento závěr znevýhodňoval obce a kraje ve vztahu k ostatním soukromoprávním subjektům a nelze ho tak bez dalšího přijmout.

5.2 Účetnictví

„Podstatou účetnictví je zachycovat informace o pohybech majetku a jiných aktiv, dluhů a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Cílem účetnictví je tyto informace ve vhodné formě a struktuře poskytovat svým uživatelům.“⁹² Účetnictví se řídí pravidly, principy a zásadami účtování, aby bylo srozumitelné širokému okruhu uživatelů a bylo možné ho porovnat s dalšími účetními jednotkami. Každá obec i kraj vedou účetnictví podle zákona o účetnictví. Účetnictví v případech obcí a krajů je ovlivněno rozpočtovým hospodářstvím kraje, jež bylo řešeno v kapitolách o hospodaření obcí a krajů. Obce i kraje by měly vést podvojně účetnictví, svůj majetek by měly evidovat v účetnictví včas a řádně. Obce i kraje musí účtovat v českém jazyce a v korunách. Vedením účetnictví však mohou pověřit i jinou fyzickou nebo právnickou osobu. Kraje a obce jsou povinny sestavit účetní uzávěrku k 31. prosinci daného kalendářního roku. Kraje a obce ve lhůtách

⁹¹ CHMELA, Ondřej. K použití datových schránek v soukromoprávní komunikaci a fungování datových schránek orgánů veřejné moci v soukromoprávních vztazích. In: *Epravo.cz* [online].

⁹² HAVLAN, P., *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*, s. 143

stanovených zákonem sestavují a do centrálního systému účetních informací státu předávají finanční výkazy a doplňující informace, které stát potřebuje.⁹³ Centrální systém účetních informací státu je systém spravovaný ministerstvem financí.

V případě účetnictví jsou obce a kraje povinny zasílat informace o účetnictví do centrálního systému účetních informací státu. To je jediný systém, byl nalezen, že jsou obce a kraje povinny používat. V případech samotného vedení účetnictví jsem nenašel žádný jiný systém, který by stát nařizoval nebo doporučoval využívat.

5.3 Elektronická úřední deska

Povinnost zřídit úřední desku vyplývá ze zákona 500/2004 Sb. a další zákony již tak počítají s existencí úřední desky. Úřední deska musí být „nepřetržitě veřejně přístupná“.⁹⁴ „Obsah úřední desky se zveřejňuje i způsobem umožňujícím dálkový přístup.“⁹⁵ Dálkovým přístupem je myšlen „přístup k informacím neomezeného okruhu žadatelů pomocí sítě nebo služby elektronických komunikací“.⁹⁶ Vždy se zřizuje pouze jedna úřední deska. Každý dokument, který je vyvěšen na úřední desce, dle zákona o archivnictví a spisové službě musí být opatřen datem vyvěšení a při sejmutí musí být opatřen datem sejmutí a následně uložen do spisu, kde slouží jako doklad o vyvěšení pro případnou kontrolu.⁹⁷ Pro větší informovanost občanů mohou územní samosprávné celky zveřejňovat informace i na jiných místech. Na těchto informačních místech by však mělo být uvedeno, že se nejedná o úřední desku a kde mohou občané úřední desku najít. Na elektronické úřední desce musí být vždy uveden celý obsah písemností, který je vyvěšen na úřední desce. Dále by zde mělo být uvedeno i datum vyvěšení na úřední desku a datum sejmutí dokumentů z úřední desky.

V případech obcí a krajů jsou na úředních deskách většinou zveřejňovány obecně závazné vyhlášky, nařízení, záměry právního jednání, informace o konání zasedání jednotlivých orgánů územních samosprávných celků a usnesení.

⁹³ HAVLAN, P., *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*, s. 143-152

⁹⁴ § 26 zákona č. 1 500/2004

⁹⁵ § 26 zákona č. 500/2004

⁹⁶ § 3 zákona č. 106/1999

⁹⁷ § 65 zákona č. 499/2004

Většinou územní samosprávné celky vedou elektronickou úřední desku prostřednictvím webových stránek, které si obce spravují samy nebo formou tzv. outsourcingu. Dle metodického doporučení ministerstva vnitra by mělo být snadné elektronickou úřední desku na webových stránkách snadno vyhledat. Nedokáže-li obec zabezpečit vedení elektronické úřední desky vlastními silami je obec povinna uzavřít veřejnoprávní smlouvu s obcí s rozšířenou působností o zveřejňování obsahu úřední desky způsobem umožňujícím dálkový přístup.⁹⁸ Obce i kraje jsou povinny zřídit úřední desku umožňující dálkový přístup. Zákon jim však nenařizuje, jakým způsobem či jaké technologie mají ke splnění tohoto zákona využívat.

5.4 Registr smluv

Od 1. 7. 2016 jsou územně samosprávné celky, na něž se nevztahuje výjimka povinny uveřejnit soukromoprávní smlouvu, smlouvu o poskytnutí dotace či smlouvu o návratné finanční výpomoci jejíž, hodnota přesahuje částku 50 000 Kč bez DPH v registru smluv.

Registr smluv je informační systém veřejné správy, jenž slouží k zveřejnění smluv. Ministerstvo vnitra je správcem tohoto registru. Registr smluv je přístupný bezplatným dálkovým přístupem. Registr smluv je přístupný na této webové adrese <https://smlouvy.gov.cz/>.⁹⁹

Smlouvy musí územně samosprávné celky zasílat do registru smluv prostřednictvím datových schránek do datové schránky Registru smluv. Smlouvy musí být publikovány v otevřeném a strojově čitelném formátu. Dále musí být smlouvy zaslány co nejdříve správci registru na elektronickém formuláři prostřednictvím datových schránek, nejdéle však do 30 dnů od uzavření smlouvy a následně je správce registru bezodkladně po jejich doručení uveřejní. Po uveřejnění je odesláno zasilateli potvrzení o uveřejnění. Smlouvy, jež je podle zákona nutné uveřejnit nabývají účinnosti nejdříve dnem uveřejnění. Nebyla-li tato smlouva uveřejněna

⁹⁸ § 26 zákona č. 500/2004 a

Metodický návod pro vedení elektronické úřední desky v územních samosprávných celcích s. 2-4

⁹⁹ Registr smluv. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online].

do 3 měsíců od uzavření, je tato smlouva neplatná. Zákon č. 340/2015 Sb. uvádí mnoho výjimek, kterých se uveřejňování v registru smluv netýká. Jednou z těchto výjimek jsou obce, jež nevykonávají rozšířenou působnost. Smlouvy jejichž jednou smluvní stranou jsou obce nevykonávající rozšířenou působnost nemají povinnost být zveřejněny v registru smluv.¹⁰⁰

V tomto případě zákon obcím a krajům předepisuje jakým způsobem mají být smlouvy uveřejňovány a že komunikace je možná pouze prostřednictvím datových schránek, o kterých bylo psáno výše.

5.5 Veřejné zakázky

Veřejné zakázky jsou poměrně rozsáhlým tématem, jež souvisí s hospodařením územních samosprávných celků. Veřejné zakázky v České republice upravuje zákon č. 134/2016 o zadávání veřejných zakázek. Zadáním veřejné zakázky je myšleno uzavření smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem v níž se dodavatel zavazuje za úplatu poskytnout zadavateli dodávky, služby nebo stavební práce. Územní samosprávné celky vystupují ve veřejných zakázkách jako veřejný zadavatel. Veřejný zadavatel je charakteristický tím, že je zadavatelem na základě svého postavení. A v případě územních samosprávných celků jsou i příspěvkové organizace v nichž plní územní samosprávné celky funkci zřizovatele veřejným zadavatelem. Každý zadavatel by měl dodržovat zásady transparentnosti a přiměřenosti a zároveň zásady rovného zacházení a zákaz diskriminace dodavatelů.¹⁰¹

Zadavatel může zadávat veřejné zakázky v různých režimech. Zákon definuje následující režimy:

- režim veřejné zakázky malého rozsahu,
- režim podlimitní,
- režim nadlimitní,

¹⁰⁰ § 3-7 zákona. č. 340/2015

¹⁰¹ PODEŠVA, V., *Zákon o zadávání veřejných zakázek: Zákon o registru smluv: komentář*, s. 10-30

- režim zjednodušený.

V prvních třech případech je rozhodující předpokládaná hodnota veřejné zakázky. Nadlimitní veřejná zakázka je taková zakázka, jejíž předpokládaná hodnota bez daně z přidané hodnoty přesahuje nebo je rovna limitu, který stanoví vláda ve svém nařízení. V případě podlimitního režimu veřejné zakázky je limit předpokládané hodnoty více než 2 000 000 Kč na veřejné zakázky na dodávky a služby. V případě veřejné zakázky na stavební práce více než 6 000 000 Kč v obou případech je vrchní hranicí limit pro nadlimitní zakázku. Pro veřejné zakázky malého rozsahu je stanoven limit maximálně 2 000 000 Kč pro veřejné zakázky na dodávky nebo služby a 6 000 000 pro veřejné zakázky na stavební práce.¹⁰²

5.5.1 Komunikace mezi zadavatelem a dodavatelem

Zadavatel komunikuje s dodavatelem výhradně písemně, v některých případech však může využít komunikaci ústní, obsah této ústní komunikace však musí být zaznamenán. Od 18. října 2018 jsou všichni zadavatelé a dodavatelé povinni využívat elektronickou komunikaci při zadávání veřejných zakázek. O této povinnosti informuje obce a kraje Svaz měst a obcí České republiky na svých webových stránkách. K elektronické komunikaci je nutné využít certifikovaný elektronický nástroj jehož seznam spravuje Ministerstvo pro místní rozvoj nebo datové schránky o nichž již bylo psáno v kapitole o datových schránkách, případně formou datových zpráv, jenž musí být podepsána platným elektronickým podpisem. V případě využívání datových schránek je dokument doručen dnem dodání do datové schránky.¹⁰³

¹⁰² PODEŠVA, V., *Zákon o zadávání veřejných zakázek: Zákon o registru smluv: komentář*, s. 82-88

¹⁰³ PODEŠVA, V., *Zákon o zadávání veřejných zakázek: Zákon o registru smluv: komentář*, s. 777-785 a Od 18. října platí povinná elektronická komunikace ve veřejných zakázkách. In: *Svaz měst a obcí České republiky* [online].

5.5.2 Profil zadavatele

Profil zadavatele chápeme jako elektronický nástroj, jenž je přístupný prostřednictvím neomezeného dálkového přístupu a na němž zadavatel uveřejňuje dokumenty a informace týkající se jeho veřejných zakázek. Cílem profilu zadavatele je vyšší transparentnost a informovanost dodavatelů. Internetová adresa profilu zadavatele musí být uveřejněna ve Věstníku veřejných zakázek. Informace zveřejněné na profilu zadavatele považuje zákon až dnem zveřejnění adresy profilu ve Věstníku veřejných zakázek. Zadavatel je oprávněn využívat pouze jeden profil zadavatele, který je ve Věstníku označen jako aktivní profil. Zákonodárce v tomto případě chce zamezit netransparentnosti veřejné zakázky a zmatenosti dodavatelů, která by mohla v případě více aktivních profilů vzniknout.¹⁰⁴

Obce a kraje jsou povinny na svém profilu zadavatele zveřejňovat uzavřené smlouvy jejichž hodnota přesáhne 500 000 Kč bez daně a rámcové dohody do 15 dnů od jejich uzavření.¹⁰⁵ Povinnost zveřejnění na svém profilu zadavatele může být dle stanoviska Ministerstva pro místní rozvoj nahrazena zveřejněním smlouvy v registru smluv podle podmínek příslušného zákona. Obce a kraje tak nemusí duplicitně zveřejňovat smlouvy na profilu zadavatele a v registru smluv, ale mohou je zveřejnit pouze v registru smluv, a to i dobrovolně. V obou případech musí být splněny podmínky pro zveřejnění v registru smluv.¹⁰⁶

Níže je přiložena ukázka profilu.

¹⁰⁴ PODEŠVA, V., *Zákon o zadávání veřejných zakázek: Zákon o registru smluv: komentář*, s. 800-805

¹⁰⁵ PODEŠVA, V., *Zákon o zadávání veřejných zakázek: Zákon o registru smluv: komentář*, s. 819-822

¹⁰⁶ Stanovisko MMR k zastupitelnosti uveřejnění smlouvy na profilu zadavatele jejím dobrovolným uveřejněním v registru smluv

Profil zadavatele: Královéhradecký kraj

- **Název:** Královéhradecký kraj
- **IČO:** 70889546
- **Adresa:**
Pivovarské náměstí 1245
500 03 Hradec Králové
- **Adresa profilu zadavatele:** https://zakazky.cenakhk.cz/profile_display_2.html
- **ID profilu zadavatele ve VVZ:** 60050192
- **Předchozí profil(y) zadavatele:** <https://vz.kr-kralovehradecky.cz>

[Úvodní informace o systému](#)

Přehled veřejných zakázek Veřejné dokumenty

Filtr podle stavu zadávacího řízení:

Filtr podle stavu archivu:

Filtr dle druhu VZ:

Název	Režim VZ	Fáze zadávacího řízení	Datum zahájení *	Lhůta pro nabídky / žádosti
Servisní podpora pro Cisco Unified Communications Manager včetně poskytování konfiguračních a servisních prací na 2 roky	VZ malého rozsahu	Příjem nabídek	26.03.2019	08.04.2019 09:00
„TECHNICKÝ DOZOR STAVEBNÍKA a KOORDINÁTOR BOZP V RÁMCI AKCE – „SMARTmuzeum: modernizace depozitářů, technického a technologického zázemí Muzea východních Čech v Hradci Králové“	nadlimitní	Příjem nabídek	26.03.2019	30.04.2019 09:00

Obrázek 7: Profil zadavatele

Zdroj: zakazky.cenakhk.cz (2019)

5.5.3 Vlastnosti profilu zadavatele z hlediska informatiky

Zadavatel je povinen zajistit, aby dokumenty zveřejněné na profilu zadavatele byly nepřetržitě přístupné, aby byly chráněny proti neoprávněné změně a byly dostupné bez jakékoliv další registrace či přihlášení.¹⁰⁷ Všechny dokumenty musí být přístupné alespoň 2 roky od uveřejnění. Zadavatel uveřejňuje dokumenty ve formátech, které vyjmenovává §18 vyhláška č. 168/2016. Informace o veřejné zakázce na profilu zadavatele musí být uvedeny v podobě strukturovaných dat, které popisuje příloha č. 8 vyhlášky 168/2016 Sb. Tato příloha pojednává

¹⁰⁷ § 3 zákona č. 260/2016

o povinných položkách, aktualizacích a technických specifikacích dat zveřejněných na profilu zadavatele.¹⁰⁸

Profil zadavatele by měl být provozován na elektronických nástrojích splňujících podmínky stanovené zákonem. Splnění zákonem stanovených podmínek je možné prokázat certifikátem shody, který vydává Český institut pro akreditaci. Tento institut posuzuje každý elektronický nástroj z hlediska funkcionality a z hlediska prostředí ve, kterém je provozován. Splňuje-li elektronický nástroj všechny podmínky, je mu vystaven certifikát, jenž má platnost 6 let z hlediska funkcionality a 3 roky z hlediska prostředí. Na základě žádosti žadatele může institut prodloužit dobu platnosti certifikátu a to na 6 let u funkcionality a 3 roky na prostředí.¹⁰⁹

5.5.4 Informační systém o veřejných zakázkách

Tento systém spravuje Ministerstvo pro místní rozvoj. Informační systém o veřejných zakázkách je systém veřejné správy a obsahuje následující části:

- „*Věstník veřejných zakázek,*
- *seznam kvalifikovaných dodavatelů,*
- *další informace potřebné k elektronické komunikaci při zadávání veřejných zakázek*“.¹¹⁰

Věstník veřejných zakázek je bezplatně a bez omezení dostupný na této adrese <https://www.vestnikverejnychzakazek.cz/> a slouží k uveřejňování informací o veřejných zakázkách. Uveřejnění ve Věstníku probíhá prostřednictvím formulářů, viz níže formulář o zahájení zadávacího řízení.¹¹¹ Ve Věstníku je dále možné vyhledat profily zadavatelů o nichž bylo psáno výše. Níže je také uveden formulář pro vyhledávání profilu konkrétního zadavatele.

¹⁰⁸ §17-18 a příloha č. 8 zákona č. 168/2018 Sb.

¹⁰⁹ §9-12 zákona č. 260/2016 Sb. a Upozornění na necertifikované profily zadavatelů. *Veřejné zakázky a profily zadavatelů* [online].

¹¹⁰ § 224 zákona č. 134/2016 Sb.

¹¹¹ PODEŠVA, V., *Zákon o zadávání veřejných zakázek: Zákon o registru smluv: komentář*, s. 848

Oznámení o zahájení zadávacího řízení

směrnice 2014/24/EU

Oddíl I: Veřejný zadavatel

I.1) Název a adresa ¹ (uvedte všechny veřejné zadavatele, kteří odpovídají za toto řízení)

Úřední název:	Statutární město Hradec Králové	IČO: ²	00268810				
Poštovní adresa:	Československé armády 408						
Obec:	Hradec Králové	Kód NUTS:	CZ052	PSČ:	502 00	Země:	CZ
Kontaktní osoba:	Lenka Chlubnová	Tel.:	+420 49570768E				
E-mail:	Lenka.Chlubnova@mmhk.cz	Fax:	+420 49570710C				
Internetové adresy							
Hlavní adresa: (URL)							
https://www.hrdeckralove.org							
Adresa profilu zadavatele: (URL)							
https://www.tenderarena.cz/profily/hrdeckralove							

Obrázek 8: Formulář veřejných zakázek
Zdroj: vestnikverejnychzakazek.cz (2019)

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

VĚSTNÍK VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

ÚVODNÍ STRÁNKA

VYHLEDÁNÍ FORMULÁŘŮ

VYHLEDAT PROFIL

NÁPOVĚDA A DOKUMENTACE

FORMULÁŘE DLE 137/2006

Metodická podpora
V pracovních dnech: 8:00 - 17:00

Vyhledání profilů

Název:

IČO:

Status: Platný Neaktivní Zrušený

Evidenční číslo formuláře	Evidenční číslo profilu	Název zadavatele	IČO Zadavatele	Adresa profilu zadavatele	Datum zveřejnění
F2013-378868	60050192	Královéhradecký kraj	70889546	https://zakazky.cenakhk.c...	02.01.2013

50 položek na stránku Zobrazují se položky 1 až 1 z 1.

Obrázek 9: Vyhledávání profilů
Zdroj: vestnikverejnychzakazek.cz (2019)

Veřejné zakázky jsou pro obce a kraje poměrně rozsáhlá oblast, ve které se musejí orientovat. Z hlediska informačních systémů jsou už při samotné komunikaci nuceni využívat elektronickou komunikaci, zde se nejvíce využívají datové schránky nebo certifikované komunikační nástroje. Dále jsou obce a kraje povinny zřídit profil

zadavatele, na kterém zveřejňují všechny informace a dokumenty týkající se výběrových řízení. Zákon nenařizuje, na jakých webových stránkách má být profil zřízen, požaduje však zveřejnění adresy ve Věstníku veřejných zakázek. Ke zveřejňování ve Věstníku veřejných zakázek musí obce a kraje využívat předepsané formuláře. Věstník veřejných zakázek je součástí informačního systému o veřejných zakázkách, jenž spravuje Ministerstvo pro místní rozvoj. Informace o nadlimitních zakázkách jsou uvedeny v Úředním věstníku Evropské unie.

5.6 Komunikace územních samosprávných celků v rámci hospodaření

Jak již bylo zmíněno výše, obce a kraje využívají datové schránky ke komunikaci s osobami, které je mají zřízené. Pokud však převážně fyzické osoby datové schránky zřízeny nemají, je zapotřebí komunikovat jiným způsobem. Většinou se jedná o emailovou komunikaci či jiné způsoby komunikace.

Pro podepisování dokumentů v rámci veřejnoprávního jednání jsou územní celky povinny využívat od 20. září 2018 kvalifikovaný elektronický podpis. Kvalifikovaný elektronický podpis byl zaveden především z důvodu větší bezpečnosti při podepisování dokumentů. Protože k podepsání kvalifikovaným elektronickým podpisem je zapotřebí kvalifikovaný nástroj, který zajišťuje větší bezpečnost informací. Kvalifikovaný elektronický podpis má stejný právní účinek jako vlastnoruční podpis. V případech, kde není využíván podpis dokumentu mohou územní celky využít kvalifikovanou elektronickou pečeť, která slouží jako potvrzení integrity a původu dokumentu. V případě, že je dokument opatřen kvalifikovaným elektronickým podpisem nebo kvalifikovanou elektronickou pečetí, je zapotřebí dokument opatřit ještě kvalifikovaným časovým razítkem, jenž uvádí přesné datum a čas.¹¹²

¹¹² § 5-12 zákona č. 297/2016 Sb. a PETERKA, Jiří. Elektronické podpisy: v září skončí výjimka, budou úředníci připraveni?. In: *Lupa.cz*[online].

V rámci soukromoprávní komunikace je vhodné doporučit využívání kvalifikovaných certifikátů pomocí nichž je možné vytvořit elektronické podpisy. Stejně jako u veřejnoprávních jednání lze i u soukromoprávních jednání doporučit využívání kvalifikovaných elektronických podpisů, jenž jsou označovány za nejvyšší formu elektronických podpisů, která je uznávaná v celé EU.

5.7 Zápisy ze zasedání zastupitelstva

Zákon v tomto případě nestanovuje žádný nástroj, který by měla obec nebo kraj používat. Je však nutné, aby byl zápis v zákonné lhůtě vyhotoven. Nástroje, které obce a kraje používají pro tvorbu usnesení, budou popsány v další části práce.

Shrnutí

Obce a kraje jsou povinny využívat datové schránky při výkonu veřejné moci a v zákonem stanovených případech. Využívání elektronické úřední desky je jednou z povinností využívání informačních technologií, mezi které se dále zahrnuje využívání informačního systému o veřejných zakázkách, zveřejňování informací k veřejným zakázkám na profilu zadavatele, zveřejňování smluv v registru smluv a podávání informací o hospodaření v rámci účetnictví.

Dobrovolně pak obce a kraje využívají velké množství dalších informačních technologií pro usnadnění práce či plnění jiných právních povinností jako například nutnost pořízení zápisu ze zasedání zastupitelstva. O vybraných konkrétních technologiích pak pojednává další kapitola této práce.

6 Analýza vybraných informačních technologií využívaných v rámci hospodaření územních samosprávných celků.

V této části práce budu popsána softwarová řešení, která využívají vybrané územní samosprávné celky. Pro účely této práce byla vybrána obec Lhota pod Libčany, Statutární město Hradec Králové a Královéhradecký kraj. Tyto územní celky autor vybral z toho důvodu, že chtěl nastítnit využívání informačních technologií v různě velkých územních celcích. Lhota pod Libčany byla vybrána jako zástupce malých obcí. Hradec Králové byl vybrán z důvodu nejbližšího velkého města od vybrané obce. Královéhradecký kraj byl zvolen jakožto vyšší územní samosprávný celek již zmíněné Lhoty pod Libčany a Hradce Králové.

Informace o využívaných technologiích byly získávány prostřednictvím osobních rozhovorů s představiteli Lhoty pod Libčany a v případě Hradce Králové a Královéhradeckého kraje byly získány prostřednictvím žádosti o poskytnutí informací podle zákona č. 106 / 1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím.

6.1 Vedení účetnictví

Prvními technologiemi, které souvisí s hospodařením obcí a krajů jsou informační technologie pro řádné vedení účetnictví. Jak již bylo zmíněno výše, právní úprava nenařizuje obcím a krajům využívání konkrétního softwaru. Nařizuje jim však podávat informace o účetnictví do centrálního systému účetních informací státu. Nyní budou popsána jednotlivá řešení, která jsou u vybraných územních celků využívána.

Lhota pod Libčany

Tato obec využívá komplexní řešení od společnosti Triada s názvem IS Munis. IS Munis je informační systém fungující na vzájemné propojenosti různých modulů, které si mohou obce zvolit podle jejich potřeby. Jedním ze základních modulů je modul Účetnictví a rozpočet. Tento modul dokáže shromáždit a třídit účetní informace, které jsou dostupné z navazujících modulů a následně zaúčtovat je podle dodavatele velmi jednoduché. Tento modul obsahuje velké množství kontrolních vazeb a je možné v něm tvořit velké množství potřebných výkazů. Další

možností je vytvoření souborů pro přenos informací kraji nebo přímo odeslání informací rovnou z programu.¹¹³

Hradec Králové

V tomto městě využívají informační systém PROXIO, který dodavatel charakterizuje jako komplexní řešení informačního systému, které využívají subjekty veřejné správy. V oblasti účetnictví se tento systém podle dodavatele vyznačuje jednoduchým ovládáním, otevřeností a flexibilitou systému, jednoduchou tvorbou výkazů a uzávěrek, bezpečnou investicí do informačního systému.¹¹⁴

Královéhradecký kraj

Královéhradecký kraj využívá komplexní systém GINIS, jenž nabízí softwarové řešení s vysokou mírou bezpečnosti, jednoduchým provázáním jednotlivých agend, které se uživatelé sami po konzultaci s dodavatelem zvolí, a snadným oběhem dokumentů. Dodavatel průběžně sleduje nové trendy a změny legislativy a podle toho systém aktualizuje a vyvíjí případně nové agendy. Agenda účetnictví se vyznačuje přehledným zpracováním účetnictví a rozpočtu, provázaností na ostatní subsystémy a širokou škálou možných výstupů.¹¹⁵

¹¹³ *IS Munis* [online].

¹¹⁴ Ekonomický systém. *Marbes* [online].

¹¹⁵ Program pro veřejnou správu GORDIC GINIS. *Gordic* [online].

6.2 Evidence a správa majetku

Dalším softwarem, který s hospodařením souvisí a autora zajímal je software pro evidenci a správu majetku.

Lhota pod Libčany

Ve Lhotě pod Libčany pro evidenci a správu majetku používají modul Majetek od výše zmíněného informačního systému Munis. Tento modul se vyznačuje velkou možností přizpůsobení uživatelským potřebám. Majetek může být v tomto modulu rozdělen do různých organizačních útvarů pro lepší přehlednost. Samozřejmostí je možnost sestavení velkého množství soupisů a seznamů pro případnou kontrolu a inventarizaci majetku a propojení s dalšími moduly tohoto systému. Pro efektivní inventarizaci majetku je možné využít čtečku čárových kódů s dodávaným softwarem.¹¹⁶

Hradec Králové

V Hradci Králové pro evidenci a správu majetku využívají PROXIO ENO. PROXIO ENO je součástí informačního PROXIO, jenž byl zmiňován výše. Vyznačuje se přehlednou evidencí veškerého majetku. Všechny informace o majetku jsou dostupné v jedné evidenci. Je možné zjistit veškeré záznamy a činnosti, jež byly s majetkem dříve prováděny. Propojení s ostatními částmi systému zajišťuje aktuální informace o majetku. Možnost provázání s daty katastru nemovitostí.¹¹⁷

Královéhradecký kraj

Kraj v oblasti evidence a správa majetku využívá systém Fama+. Informační systém Fama+ slouží ke komplexnímu a koordinovanému řízení majetku. Dodavatel charakterizuje systém jako informační systém určený pro organizace veřejné správy. Tento systém se jako většina již zmíněných skládá z jednotlivých modulů, které mohou být vzájemně provázány. Tento systém nabízí mnoho modulů

¹¹⁶ *IS Munis* [online].

¹¹⁷ Program pro veřejnou správu GORDIC GINIS. *Gordic* [online].

např. pro evidenci majetku, evidenci smluv, inventarizaci, majetkoprávní operace a také mobilní aplikaci, která usnadňuje provádění inventarizace.¹¹⁸ Ze všech tří v této práci zmíněných systémů pro evidenci a správu majetku autora této práce zaujal právě tento systém. Tento systém zaujal uživatelským prostředím a zajímavými moduly.

6.3 Zápis a usnesení ze zasedání

Další oblast týkající se hospodaření obcí a krajů je zasedání zastupitelstva a rady. Jak bylo popsáno výše musí být z každého zasedání zastupitelstva pořízen zápis, proto je v této části popsán software, který využívají obce a kraj pro pořizování a evidenci usnesení ze zasedání zastupitelstva a rady obce.

Lhota pod Libčany

Ve Lhotě pod Libčany využívají pro zápisy ze zasedání zastupitelstva celosvětově rozšířený Microsoft Word. Jednoduchý software pro tvorbu textových dokumentů, který pro menší obec stačí. Po vytvoření zápisu je zápis vytisknut a uložen v archivu obecního úřadu. Dále je uložen i v elektronické podobě.

Hradec Králové a Královéhradecký kraj

V tomto městě a kraji používají software pro tvorbu a evidenci zápisů a usnesení ze zasedání zastupitelstva a rady. V těchto případech bylo zjištěno, že město i kraj používají software od dodavatele, který už tento software přestává podporovat, a proto k němu nejsou zveřejněny informace. Níže proto budou uvedena vybraná alternativní řešení, která využívají jiné územní samosprávné celky.

Jedním z možných řešení je program Konsiliář. Tento program slouží k tvorbě materiálů pro zasedání zastupitelstva a rady a následné tvorbě zápisů a usnesení. Vyznačuje se moderním vzhledem, automatickou tvorbou zápisů a usnesení, možností odstranění osobních údajů, intuitivním ovládním a velkým množstvím

¹¹⁸ FaMa+ AM. *TESCO SW* [online].

užitečných a práci ulehčujících funkcí. Je možné tento program propojit s dalšími systémy.¹¹⁹

Dalším řešením, které územní samosprávné celky využívají jsou informační systémy od společnosti VERA a konkrétně pro tvorbu podkladů pro jednání a následnou tvorbu zápisů a usnesení využívají eJednání. Tento modul se vyznačuje efektivní přípravou podkladů pro jednání, jednoduchým ovládáním, rychlou dostupností a tvorbou potřebných dokumentů. Opět tento modul nabízí velmi široké možnosti funkcí.¹²⁰

V této části byla zmíněna vybraná řešení. Na trhu ale existuje velké množství dodavatelů poskytujících různé informační technologie, které napomáhají ulehčení a zefektivnění práce všem lidem, kteří s nimi pracují.

¹¹⁹ Konsiliář. *HD MEDIA* [online].

¹²⁰ eJednání. *Vera* [online].

7 Závěry a doporučení

Tato diplomová práce se zabývala problematikou hospodaření celků územní samosprávy. Práce byla rozdělena do čtyř hlavních částí.

První část práce analyzovala současnou právní úpravu postavení obcí a krajů v rámci hospodaření těchto územních celků. Ve druhé části práce byla provedena komparace právních povinností v rámci hospodaření obce a kraje. Byla hledána odpověď na výzkumnou otázku, zda je právní úprava stejná pro obec i kraj či nikoliv a pokud existují rozdíly, tak jaké. Ze zjištěných rozdílů autor považuje za zásadní rozdílnou dobu zveřejnění záměrů právního jednání, při jejímž nedodržení je právní jednání neplatné a možnost zvolení auditora či krajského úřadu k přezkoumání hospodaření v případě obcí.

Ve třetí části práce byla provedena analýza právní úpravy povinnosti využívání informačních technologií v rámci hospodaření obcí a krajů. Byly zde popsány informační technologie, které jsou obce a kraje povinny využívat. Také v této části byla zodpovězena další výzkumná otázka, které informační technologie jsou povinné a které obce a kraje využívají nad rámec svých povinností. Za důležité informační technologie, které obce a kraje využívají v souvislosti s hospodařením autor považuje datové schránky, elektronickou úřední desku, profil zadavatele a registr smluv.

Ve čtvrté části práce byly zjištěny a popsány konkrétní informační technologie, které vybrané celky územní samosprávy využívají. Zde se územní samosprávné celky odlišují. Každý samosprávní celek využívá jiné technologie, které mu vyhovují.

Na závěr by bylo vhodné se trochu zamyslet nad eGovernmentem v České republice. Stránky Ministerstva vnitra zmiňují přátelskost a dostupnost jako jedny z vlastností při zavádění využívání moderních technologií. Při získávání informací pro tuto práci bylo ovšem zjištěno, že základní vlastností, jež by měla být hlavně podporována je přehlednost. Stačí například otevřít webové stránky několika různých obcí, měst či krajů. Ihned po otevření se zjeví velké množství informací, ve kterých není někdy jednoduché se zorientovat.

Zde by mohli zákonodárci stanovit například, na jakém místě webových stránek se má nacházet odkaz na úřední desku, jenž poskytuje důležité informace. Nebo pokud

by byl zaveden jednotný vzor pro webové stránky obcí, Takové řešení by mohlo zlepšit přehlednost a snadnější orientaci na webových stránkách celků územní samosprávy ale i všech ministerstev a dalších státních orgánů. Pokud by však byly zmíněné změny navrhnuty mohlo by se diskutovat o tom, zda by tím však stát nezasahoval do práva na samosprávu.

Každopádně je vhodné doporučit obcím využívání informačních technologií, které jim většinou usnadní práci nejen v oblasti týkající se hospodaření, ale i dalších oblastech.

8 Seznam použité literatury

- COGAN, Rudolf. *Zákon o krajích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-070-0.
- FUREK, Adam. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků: Povinnosti obcí při nakládání s obecním nemovitým majetkem podle zákona o obcích*. Praha: Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly ministerstva vnitra, 2016. ISBN 978-80-87544-24-2.
- HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 2., aktualiz. a podstatně dopl. vyd. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-807502-057-4.
- HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7179-254-3.
- JANEČEK, Jan. *Právo 3: studijní text*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-382-6.
- KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-862-9.
- PODEŠVA, Vilém. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: Zákon o registru smluv: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-102-6.

Právní předpisy:

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Zákon č. 106/1999 Sb., zákon o svobodném přístupu k informacím
- Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení)
- Zákon č. 129/2000 Sb., zákon o krajích (krajské zřízení)
- Zákon č. 130/2000 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev krajů
- Zákon č. 250/2000 Sb., zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Zákon č. 320/2001 Sb., zákon o finanční kontrole ve veřejné správě
- Zákon č. 420/2004 Sb., zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí
- Zákon č. 499/2004 Sb., zákon o archivnictví a spisové službě
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 300/2008 Sb., zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
- Zákon č. 340/2015 Sb., zákon o registru smluv
- Zákon č. 134/2016 Sb., zákon o zadávání veřejných zakázek

- Zákon č. 297/2016 Sb., zákon o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce
- Vyhláška č. 260/2016 Sb., vyhláška o stanovení podrobnějších podmínek týkajících se elektronických nástrojů, elektronických úkonů při zadávání veřejných zakázek a certifikátu shody

Internetové zdroje:

- Portál územního plánování Obce. *Portál územního plánování* [online]. Ústav územního rozvoje, 2017 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>
- Přezkoumávání hospodaření. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2009 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/kontrola-verejnych-financi/prezkoumavani-hospodareni/zakladni-informace>
- Výsledky přezkoumání hospodaření územních celků za rok 2017. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Ministerstvo financí ČR [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/prezkoumani-hospodareni-uzemnich-celku/vysledky-prezkoumani-hospodareni/2017/vysledky-prezkoumani-hospodareni-uzemnic-33136>
- CHMELA, Ondřej. K použití datových schránek v soukromoprávní komunikaci a fungování datových schránek orgánů veřejné moci v soukromoprávních vztazích. In: *Epravo.cz* [online]. Praha: epravo.cz, 2010 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-pouziti-datovych-schranek-v-soukromopravni-komunikaci-a-fungovani-datovych-schranek-organu-verejne-moci-v-soukromopravnich-vztazich-66357.html>
- Metodické pomůcky ke správnímu řádu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/metodicke-pomucky-ke-spravnimu-radu.aspx>
- Registr smluv. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/registr-smluv.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>
- Od 18. října platí povinná elektronická komunikace ve veřejných zakázkách. In: *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. Svaz měst a obcí ČR, 2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/oblasti-cinnosti/verejne-zakazky/od-18-rijna-plati-povinna-elektronicka-komunikace-ve-verejnych-zakazkach.aspx>

- Upozornění na necertifikované profily zadavatelů. *Veřejné zakázky a profily zadavatelů* [online]. vhodne-uverejneni.com, 2016 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.vhodne-uverejneni.cz/upozorneni-na-necertifikovane-profilu-zadavatelu-1#rizika>
- Ekonomický systém. *Marbes* [online]. 2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.marbes.cz/ekonomika/ekonomicky-system>
- *IS Munis* [online]. Praha: Triada, spol, 2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.munis.cz/>
- FaMa+ AM. *TESCO SW* [online]. Olomouc: TESCO SW, 2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.tescosw.cz/sprava-majetku-ve-verejne-sprave/fama-am/technicky-pasport/dlouhodobu-majetek>
- Ejednání. *Vera* [online]. VERA, spol, 2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://ejednani.vera.cz/>
- Konsiliář. *HD MEDIA* [online]. HD MEDIA, 2019 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://konsiliar.hdmedia.cz/konsiliar>
- Závěrečný účet a rozbor hospodaření Královéhradeckého kraje za rok 2017. *Královéhradecký kraj* [online]. Královéhradecký kraj, 2019 [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-sky-urad/povinne-informace/zaverecny-ucet-a-rozbor-hospodareni-kralovehradeckeho-kraje-za-rok-2017-115064/>
- Zpráva auditora 2017. *Hradec Králové* [online]. 2018 [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: https://www.hradeckralove.org/vismo/dokumenty2.asp?id_org=4687&id=62025&n=zprava-auditora-2017
- Úřední deska. *Obec Lhota pod Libčany* [online]. Obec Lhota pod Libčany [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: <http://www.lhotapodlibcany.cz/index.php?page=uredni-deska>
- Co je eGovernment?. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Ministerstvo vnitra ČR, 2019 [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx>
- Státní závěrečný účet územních rozpočtů - 2017. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Ministerstvo financí ČR, 2019 [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpoctu/2017/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpoctu-33096>
- Malý lexikon obcí České republiky - 2018. *Český statistický úřad* [online]. 2019 [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2018>

9 Seznam obrázků

Obrázek 1: Rozdělení územních samosprávných celků.....	7
Obrázek 2: Právní jednání obce.....	36
Obrázek 3: Rozhodování o přezkoumání hospodaření.....	40
Obrázek 4: Nejčtenější chyby a nedostatky při přezkoumání hospodaření	43
Obrázek 5: Struktura obcí při přezkoumání hospodaření.....	44
Obrázek 6: Detail datové schránky	47
Obrázek 7: Profil zadavatele	55
Obrázek 8: Formulář veřejných zakázek	57
Obrázek 9: Vyhledávání profilů	57

10 Přílohy

- 1) Záměr města Hradce Králové
- 2) Grafy přezkoumání hospodaření
- 3) Certifikát funkcionality a elektronického prostředí

HRADEC KRÁLOVÉ

STATUTÁRNÍ MĚSTO HRADEC KRÁLOVÉ, ČESKOSLOVENSKÉ ARMÁDY 408, 502 00 HRADEC KRÁLOVÉ

ODBOR SPRÁVY MAJETKU MĚSTA

OM1/29/2019
k. ú. Plotíště nad Labem

Dle ustanovení § 39 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, v platném znění,
zveřejňuje Statutární město Hradec Králové tento záměr:

- 29/1** Poskytnout pozemek pp.č. 1969 a část pozemku **OM1/038933/2016/Svo-27622**
pp.č. 1558/1, v k.ú. Plotíště nad Labem a
zřídit právo stavby k úpravě napojení a ke zpevnění
veřejně přístupné komunikace

(v rámci stavby „Výstavba komunikace k RD)

Lhůta pro podání písemných připomínek - poštou nebo osobně prostřednictvím
podatelny Magistrátu města Hradec Králové, Československé armády 408, 502 00 HK,
nejpozději do 15 dnů ode dne zveřejnění.

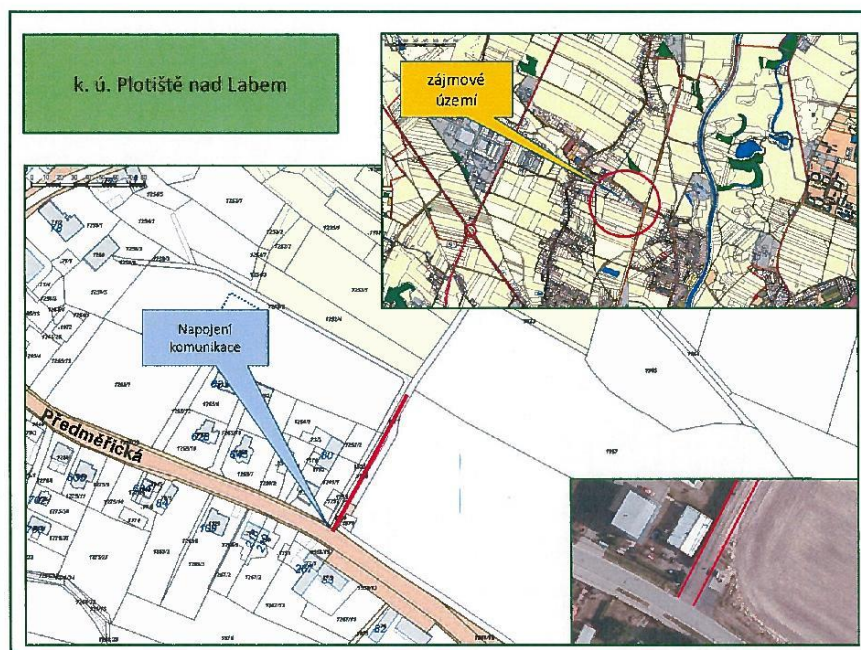
Rozhodným termínem pro posouzení včasného podání je datum doručení nebo přijetí na
Magistrátu města Hradec Králové.

V Hradci Králové 15.3.2019

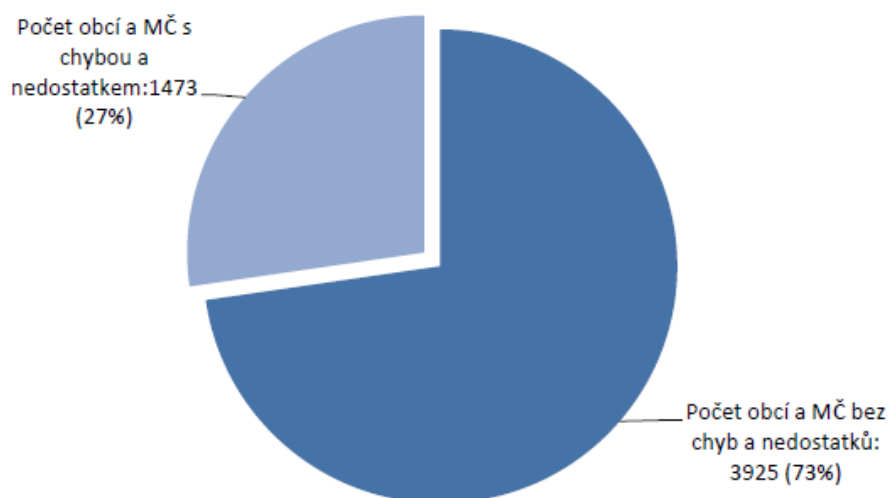
Ing. Milan Brokeš
vedoucí odboru správy
majetku města

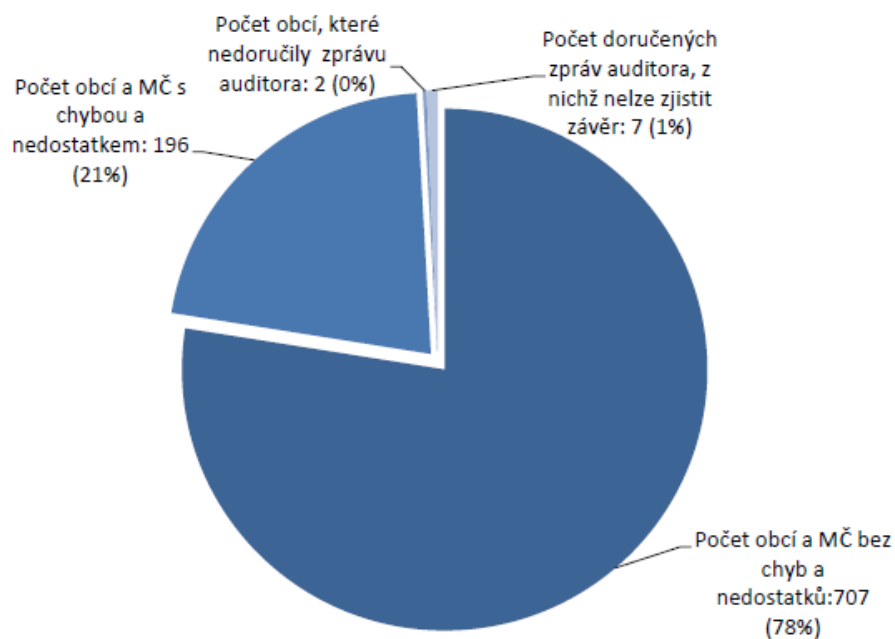
WWW.HRADECKRALOVE.ORG

Přezkoumání hospodaření obce a MČ HMP vykonaly přezkoumávající orgány (KÚ a MHMP)

Přezkoumání hospodaření obce a MČ HMP vykonali auditoři

Zdroj: Výsledky přezkoumání hospodaření územních celků za rok 2017, Ministerstvo financí (online)

Certifikát

ATS-20170905

Produkt: X-EN, verze 4
Funkcionalita elektronického nástroje dle § 9, v rozsahu odst. 2 písm. a, b
vyhlášky č. 260/2016 Sb., včetně požadavků §§ 17, 18 a 19 vyhlášky č. 168/2016 Sb.

Objednatel:
 QCM, s.r.o., Bellova 40, 623 00 Brno

Certifikace byla provedena podle certifikačního schématu Vyhláška č. 260/2016 Sb., § 10
 v rozsahu činností uvedených v certifikačním protokolu CP-20170905,
 který je nedílnou součástí tohoto certifikátu.

Hodnocení: Splňuje předmět certifikace
 Platí od **8. 9. 2017** do **7. 9. 2023**

ID projektu: C20170803
 ATS Relsie je certifikační orgán certifikující produkty č. 3143
 akreditovaný Českým institutem pro akreditaci, o. p. s. podle ČSN EN ISO/IEC 17065:2013

podpis
 hlavní metodik
 datum 8. 9. 2017

Certifikát

ATS-20170906

Produkt: X-EN, verze 4
Prostředí elektronického nástroje dle § 9, odst. 1,
pro funkcionalitu dle odst. 2 písm. a, b vyhlášky č. 260/2016 Sb.,
včetně požadavků §§ 17, 18 a 19 vyhlášky č. 168/2016 Sb.

Objednatel:
 QCM, s.r.o., Bellova 40, 623 00 Brno

Certifikace byla provedena podle certifikačního schématu Vyhláška č. 260/2016 Sb., § 10
 v rozsahu činností uvedených v certifikačním protokolu CP-20170906,
 který je nedílnou součástí tohoto certifikátu.

Hodnocení: Splňuje předmět certifikace
 Platí od **8. 9. 2017** do **7. 9. 2020**

ID projektu: C20170803
 ATS Relsie je certifikační orgán certifikující produkty č. 3143
 akreditovaný Českým institutem pro akreditaci, o. p. s. podle ČSN EN ISO/IEC 17065:2013

podpis
 hlavní metodik
 datum 8. 9. 2017

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Akademický rok: 2017/2018

Studijní program: Systémové inženýrství a informatika
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Informační management (im2-p)

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Bc. Srpek Jiří	Lhota pod Libčany 235, Lhota pod Libčany	11600315

TÉMA ČESKY:

Vybrané otázky hospodaření celků územní samosprávy

TÉMA ANGLICKY:

Chosen aspects of territorial self-governing units property management

VEDOUcí PRÁCE:

JUDr. Jan Janeček, Ph.D. - KM

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

- metody práce
- literární rešerše
- rozbor právní úpravy
- případová studie
- závěry a doporučení

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

KOPECKÝ, Martin. Zákon o obcích: komentář. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1.

HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1.

COGAN, Rudolf. Zákon o krajích: komentář. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-794-2.

COGAN, Rudolf. Krajské zřízení. Praha: ASPI, 2004. ISBN 9788073570415.

Podpis studenta:

Datum: 11.10.2017

Podpis vedoucího práce:

Datum: 11.10.2017